

De gelukkige schipbreuk : blyspel ...

<https://hdl.handle.net/1874/371987>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 848

77x

848

D E
 GELUKKIGE
 SCHIPBREUK.
 B L Y S P E L.

In Vyf Bedryven.

Boileau. Satire IX.

*La Satire, dit-on, est un metier funeste,
 Qui plait à quelques gens, & choque tout le reste.
 La Suite en est à craindre.*

Molberg

VER.

Janh. 1744
 BIBLIOTHEEK DER
 RIJKSUNIVERSITEIT
 UTRECHT.

blg y...

VERTONERS.

JERONIMUS.

MAGDELON, zyne huisvrouw.

LEONORA, dochter van Jeronimus.

PETRONEL, hare dienstmaagt.

PHILEMON, minnaar van Leonora.

HENDRIK; zyn lakey.

MAGISTER ROSIFLINGIUS, medemint-
naar van Philemon.

GOTFRID, dienaar van den magister.

LEANDER, broeder van Leonora.

Een hoer.

OUDVOS, een afgedankt lakey.

Een beschonkene.

Een burgermeester.

Een klerk.

Een wacht.

Een jong heer.

Een barbier.

Drie jonge meisjes.

Een schoolmeester.

Een schamele dame met een page.

Een officier.

D E

GELUKKIGE
SCHIPBREUK.
B L Y S P E L.

In Vyf Bedryven.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE UITKOMST.

LEONORA. PHILEMON.

LEONORA.

Ach, myn lieve heer Philemon! Ik vreze, dat het segt met ons gaan zal. De haat, die myne stiefmoeder u toedraagt, neemt dag aan dag toe, zo dat myn vader, hoe ongaarne ook, zyne gedane beloften niet zal kunnen vervullen.

PHILEMON.

Allerlieffte Engel! zo lang gy de uwe niet breekt, kan my niets het geringste bekommeren. De wansgunst van uwe stiefmoeder kan ons niet dan een ge-

III.

160 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

ringe hindernis veroorzaken, om zo ſchielyk, als wy wenschen, tot ons huwelyk te geraken.

LEONORA.

Maar nadien gy my zo zeer bemind, waarom weigert gy, de middelen by de hand te nemen, die alleen bequaam zyn, onze liefde te bevorderen?

PHILEMON.

• Wat heb ik dan verſuimt? Gy doet my ongelyk, my iets diergelyks tegen te werpen. Gy kend my immers en weet, dat ik ſlegts daarom gehaat worde, vermits ik de dingen by haar rechten naam noem, en dat myne woorden met myn hart overeenſtemmen, en ik niet zeggen kan: deze ere ik, hoewel ik hem nochtans in myn hart veracht, of: hy is roemwaardig, hoewel my zyne ondeugden bekend zyn, of: deze lief ik, die ik echter niet lyden mag. Wanneer dierhalven alle de liefdensbetuigingen, die ik u gedaan heb, ſlegts in woorden beſtonden. zoud gy de enigſte menſch zyn, dien ik poogde te miſleiden. Doch zulke gedachten moet gy, waardſte juſter, van my niet voeden. Beproef myne liefde en ook my naar uw eigen goeddunken. Myn vermogen, lyf en bloed wil ik met vreugde in gevaar ſtellen, by zo verre ik u daar door overtuigen kan, dat de liefde, die ik u toedrage, geen huighelery is.

LEONORA.

Maar waarom poogt gy niet, de genegenheid van myne ſtiefmoeder te winnen, en omgang met haar te hebben? Want zonder hare bewilliging bereiken wy ons oogmerk niet. Zy is tegen u zeer verbittert geworden, vermits gy haar hare feilen onbewimpelt onder den neus hebt gewreven. Kond gy dan niet, my ten gevallen, andere ſpreekwyzen tegen haar gebruiken, en haar pryzen? Het koſt immers niets met al.

P H I -

P H I L E M O N.

Myne lieve juffer! Zeg liever, dat ik myn bloed zoude vergieten; want dat is my mogelyk; maar myne natuur te verbergen, en iemand te pryzen en te flatteeren, die vol ondeugden is, kan ik niet doen.

L E O N O R A.

Maar als zulks ter bevordering onzer liefde strekken konde?

P H I L E M O N.

Zo groot de eigenbaat is, die my daar toe zoude overreden, des te groter is de deugd, als men stand houdt.

L E O N O R A.

Ach! Ik weet niet, wat ik 'er van zeggen zal.

P H I L E M O N.

Veelligt zult gy het voor een koelheid houden, maar.

L E O N O R A.

Ik weet niet, wat ik zeggen zal. Zeg my maar kortelyk. Wild gy liever onze liefde breken, of u pynigen, de oude vriendelyk te bejegenen?

P H I L E M O N.

Kind lief! Dwingt my doch niet, tot 't geen boven myn vermogen is.

L E O N O R A.

Genoeg. Ik heb u twee dingen voorgelegt, waar van gy één verkiezen moet.

P H I L E M O N.

Ons geluk hangt immers van uwe stiefmoeder niet af.

L E O N O R A.

Ja zeker. Meer dan te veel. Myn vader laat zich t' enemaal van haar regeeren.

L

P H I

P H I L E M O N.

Zo gy in uwe liefde bestendig blyft, is niets bequaam, ons te wederstaan. En bemint gy my oprecht en van harten, sterkt gy my te meer, om op den weg de deugd te wandelen, en niet het volk door pluimstryken en huighelery in hunne dwaasheid te styven.

L E O N O R A.

Ik wil 'er niet meer van spreken, maar het de schikking des hemels overlaten. Doch daar kooft myn broeder Leander.

T W E E D E U I T K O M S T.

L E A N D E R. L E O N O R A. P H I L E M O N.

L E A N D E R.

Ey. Ey. Tref ik u hier aan? jonge lieden.

P H I L E M O N.

Wat hebt gy goed nieuws?

L E A N D E R.

Ik weet geen zonderling goed nieuws. Het heeft my al lang op de leden gelegen, dat 't geen, waar over ik my bekommerde, eindelyk uitberften zal. De vele hoflykheden, die de magifter Rosiffingius onze stieffmoeder van tyd tot tyd bewyft, behagen my niet te veel, en heden heb ik bespeurt, 't geen ik my reeds voor lange inbeelde, dat het op wat anders ziet.

L E O N O R A.

Ach! Ach! Ik bezwyk van vreze.

L E A N D E R.

Voor gewis kan ik niets zeggen, dan alleen, dat 'er tuffchen onzen vader en den magifter een grote vriendschap

schap is. Ik zag hen zo even by malkander staan en in vertrouwen zamen spreken, en als zy scheiden, hoorde ik, dat vader hem toeriep: Ja ik verzeker u, myn heer magister, dat ik myn belofte bestipt houden zal.

LEONORA.

Ach! Ik elendig mensch, nu twyffele ik geenzints meer.

LEANDER.

Stil, hier kooft onze vader en stiefmoeder. Het best is, lieve heer Philemon, dat gy ondertuffchen weggaat, zo konnen wy best spioneeren, wat die twee in den zin hebben.

Philemon binnen.

DERDE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON. LEANDER.
LEONORA. PETRONEL.

MAGDELON.

Gy hebt my, myn fchat, nooit willen geloven, dat die man zo aartig in zyn omgang is.

JERONIMUS.

Thans heb ik het ondervonden. 't Is de liefste man van de waereld. Hy bemint my van herten. Wat dryft u hier? kinderen? Houd gy geheimen raad?

LEANDER.

Ik quam hier zo even en ontmoete myne zuster.

JERONIMUS.

En ik koom van een goed vriend, die sprak my van uwe zuster. Het is jammer, dat de man een gebrek op den rug heeft.

MAGDELON.

Dat heeft niets te beduiden. Men moet van een mensch naar het uitterlyke niet oordelen.

PETRONEL.

Dat is waar. Daarenboven staat hem de bochel zo quaad niet, en vermits hy zeer scherpzinnig is, kan hy dezelve noch in tyden en wylen gebruiken; want als hem zyne handen mochten begeven, zoude hy des noods met zyn bochel vaarzen kunnen schryven.

MAGDELON.

Houd den mond, jou snapster, en verwyf de lieden niets, daar zy geen schult toe hebben.

PETRONEL.

Meent gy, mejuffrouw, dat hy zo geboren is?

MAGDELON.

Hoe anders? En wat de Hemel geschapen heeft, is wel geschapen.

PETRONEL.

Ja, voor een gebochelde is hy wel genoeg geschapen. Zo hy dus geschapen is, is het zyn schuld niet.

MAGDELON.

Dat meen ik ook.

PETRONEL.

En al was hy zo niet geschapen, zou hy de bochel echter met roem dragen, by zo verre hy die in zulk een loflyk beroep bekomen had, waarin hem de bochel tot zulk een sieraad, als de quetsuur een soldaat is.

MAGDELON.

Wat is dat voor een gebabbel? Wat wild gy daar mede zeggen?

PETRONEL.

Alle eerlyke lieden, die gestadig zo krom zitten en daags zo vele vaarzen moeten maken, kunnen ligt
zulk

zulk een bochel bekomen; want 'er is geen merrie, of teef, als zy werpen, of geen kat, als zy de moort fteekt, waarop hy niet aanftonds lofvaarzen maakt, wanneer men 'er hem voor betaalt.

M A G D E L O N.

Jou fchandvlek! Zo gy uw tong niet beteugelt, zal ik 'er middelen toe weten te vinden.

P E T R O N E L.

Maar mejuffrouw, waarom trekt gy u dat zo fterk aan?

J E R O N I M U S.

Myn vrouw heeft grote rede, zyne party te trekken, want ik heb hem tot myn fchoonzoon verkoren.

L E O N O R A.

Ey papa!

J E R O N I M U S.

Verwondert gy u daar zo over?

L E O N O R A.

Waarom niet? Ik kan geen twee mannen hebben.

J E R O N I M U S.

Neen dochter! Gy zult 'er ook maar een, en wel den heer magifter Rofiflingius hebben.

P E T R O N E L.

Dat is by myn zolen een vette. Daar hebt gy een aartige fchoonzoon uitgezocht. Maar hy moet zich eerst te voren laten affchaven, al eer hy zulk een welgemaakte juffer pretendeert.

J E R O N I M U S.

Wild gy zwygen, fnapfter!

L E O N O R A.

Wil papa dan zyn beloften, aan Philemon gedaan, breken?

JERONIMUS.

Ja dat wil ik.

LEONORA.

Maar ik niet.

JERONIMUS.

Dat zal wel gaan. Ik wil geen schoonzoon hebben, die zich door zyne schriften ieder een ten vyand maakt.

LEANDER.

Het is my onbekent, dat hy zulks ooit gedaan heeft,

JERONIMUS.

Ja. Ja. De magister heeft my heden al de personen opgetelt, die Philemon in zyne schriften aangetast heeft; ja de magister zeide 'er noch by, dat ik zelfs in de laatste comedie, die Philemon gemaakt heeft, aangetast ben. Voorts weet ik niet, wat een satyre is; want ik geef geen acht op die apertyen.

PETRONEL.

Ey wat lasteringen! Ik was toen in dezelve comedie op de galery; maar daar wierd zo iets van een oude hoorndrager gespeelt, die zich van zyn wyf by den neus deed leiden; doch wat raakt u dat?

JERONIMUS *stil.*

O jou duivelsche pry! Ik weet niet, of zy het uit quaadaardigheid zegt.

MAGDELON.

Genoeg dat wy weten, dat hy een slegt kaerl is, en myn man heeft van zyn leven, geloof ik, geen schandelyker daad gedaan, dan toen hy zich met zulk een kaerl in een verbintenis inliet.

LEONORA.

En my dunkt, dat het myn vader een zeer slegte ere is, dat hy zyne beloften breekt, die hy anders tegen een ieder eerlyk gehouden heeft.

JERO.

J E R O N I M U S.

Maar ditmaal zal ik met u permissie, juffrou dochter, het afgesprokene omvêrstoten.

L E O N O R A.

Hy is echter nu noch, die hy was, toen de belof-
ten geschieden.

J E R O N I M U S.

Dat kan wel wezen. Maar ik heb eerst zo even de staaltjes zyner qualiteiten vernomen. Ik zoude myn gantsche huis ongelukkig maken, wanneer ik zo een schoonzoon had, die zich den enen vyand voor en den anderen na op den hals haald.

L E O N O R A.

Wie zyn dan de vyanden, die hy zich op den hals haald?

J E R O N I M U S.

Is dat vragens waard? Een die zulke schimp-
schriften schryft, als hy?

P E T R O N E L.

Hy haalt zich geen andere vyanden op den hals, dan slegts oude gekken, die geen zuiver gewisse hebben, en meinen, dat al wat hy schryft, op hen gemunt is. Doch ik wil in tegendeel bewyzen, dat hy, die zulke schimp-
schriften maakt, niemand dan de magister Rosiflingius is.

M A G D E L O N.

Dat kond gy niet bewyzen.

P E T R O N E L.

Ja. Daar ben ik in staat toe.

M A G D E L O N.

Het is een man, die zynepen alleen tot het pryzen gebruikt, en niet capabel is, van iemand quaad te spreken.

P E T R O N E L.

En ik wil en kan bewyzen, dat hy loutere schimp-
schriften maakt.

L 4

MAG-

MAGDELON.

Waarin bestaan die dan?

PETRONEL.

Die bestaan, by voorbeeld, daarin: als ik een vaars op den magister maakte, en zeide: dat hy de beste taille had, die een mensch hebben kan, hoe zoude men zulks kunnen noemen?

MAGDELON.

Dat zoude bespottingen zyn.

PETRONEL.

Maar als hy op de juffrouw vaarzen maakt, haar daarin als de deugdzaamste vrouw afnaalt en hare hartelyke liefde jegens hare stiefkinderen roemt, hoe noemt men dat?

MAGDELON.

Ach, myn lieve man! Dult gy, dat ik my van zulk een teef zal laten vexeeeren?

JERONIMUS.

Hoor Petronel! Gy zult geen uur langer in myn huis blyven.

PETRONEL.

Ik zoude reeds lang uit uw huis gegaan zyn, had ik het om de jonge juffrouw niet gelaten. Het is uit loutere liefde tot haar welwezen, dat ik zo vry spreke.

JERONIMUS.

En het is uit loutere liefde ten haren beste, dat ik hare verloving breke en haar aan den magister uithuwen zal.

PETRONEL.

Hy zal haar niet krygen, al wierd hy razend.

JERONIMUS.

Ik geloof, dat de meid gek word. Wie zal dat verhinderen?

P E

P E T R O N E L.

Dat zal ik doen. De natuur heeft onze juffrouw zulk een gebochelde pedant tot geen man toegefchikt. Foey! hy ziet zo heffelyk uit als Eſopus.

M A G D E L O N.

Voort gy zottin. Pak u aanſtonds de deur uit.

P E T R O N E L.

Zeer gaarne. Maar gy moet weten, dat ik noch twee jaren huur te pretendeeren heb.

binnen.

J E R O N I M U S.

Wy moeten, myn ſchat, geen acht geven, wat zy ook babbelen mag, maar 'er ſlegts om laghen. Laten wy ons inbeelden, dat het maar een keffende hond is. Ondertuffchen konnen wy ons ook niet geheel van haar ontdoen; want zy heeft ook hare deugden. Alles, wat in dezen behoort gedaan te worden, is, een verbot, dat Leonora niets meer met haar te doen zal hebben. Hoor Leonora! Ik verbiede u, en wil niet hebben, dat gy de minſte omgang met Petronel zult houden, want zy verleid u.

L E O N O R A.

Zy kan my niet verleiden, want ik heb reeds vaſt beſloten, veeleer myn leven te laten, dan van den heer Philemon af te zien.

J E R O N I M U S.

En ik heb beſloten, u te ontörven.

L E O N O R A.

Zo het u belieft.

J E R O N I M U S.

Is dat niet verſchrikkelyk? Wat zegt gy daar van, Leander?

L E A N D E R.

Ik moet hier in de grootmoedigheid van myne zuſter pryzen.

L 5

M A G

MAGDELON.

Wat feldrement is dat grootmoedigheid, als zich de kinderen tegen hunne ouderen verzetten?

LEANDER.

Byzonder tegen zo een stiefmoeder, die ons zo groot een liefde toedraagt.

JERONIMUS.

Dat dacht ik wel. Die goede vrouw is ulieden in den weg. Zy bemind u beide te veel. Gylieden zyt zo een stiefmoeder niet waardig. Voort pak u weg, ik mag ulieden niet onder myn ogen zien.

Leander en Leonora binnen.

VIERDE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON.

JERONIMUS.

Wat staat ons te doen, myn schat! Gy ziet, dat ons gantsche huis rebellig is.

MAGDELON.

Gy moet u van het recht bedienen, 't geen een vader heeft, om zyn huis in toom te houden, en de daaraan vast zynde middelen ter hand nemen. Zouden de kinderen, die zelfs noch niet weten, wat hun nut en best is, hunne eigen wil volgen? Bedenk eens, hoe het met ons uit zoude zien, zo Philemon onze schoonzoon wierd.

JERONIMUS.

Gy hebt gelyk, myn Engel! Maar daar kooft de heer magister.

VYFDE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON. MAGISTER
ROSIFLINGIUS.

ROSIFLINGIUS *in het zwart gekleed
met een befomden hals.*

Ik ben zeer verheugt mynen geëerden heer en zeer deugdryke mejuffrouw, hier alleen aan te treffen.

MAGDELON.

Ach! Welkom heer magister! Wy staan zo even met malkander van u te spreken.

ROSIFLINGIUS.

Ik hoop, dat het wat goeds geweest zal zyn, nadien ik verzekert ben, dat de deugdzaamste juffrouw myne goede vriendin, of, om beter te zeggen, myne patrones en bevorderes is.

MAGDELON.

Wy hebben gene andere reden. De heer magister heeft altoos zyne vriendschap jegens ons doen blyken, en sprak en schreef steeds iets tot onze lof. Ik heb het alleen uwe goedheid te danken, dat ik met zulk een lof in openbaren druk verschenen ben.

ROSIFLINGIUS.

Myne deugdzame juffrouw! Zeg niet goedheid, maar schult, plicht en gehoudenheid. Zo wel uwe eigen blykbare deugden, als die van mynen geëerden heer, hebben alleen myne *venam* (om *poëtice* te spreken) of myn lagen geeft vruchtbaar gemaakt. Want waar zo vele deugden in een subject, als in een middelpunt, zamen lopen, is het een geringe moeyte, vaarzen te maken. Als men over een Achilles te poëtiseeren heeft, is het geen kunst een Homerus te zyn.

zyn. Want wil ik van de godsvrucht reppen, geven my mynen geëerden heer en deugdzame juffrouw materie genoeg aan de hand, om 'er omftandig van te komen fchryven. Wil ik iets van de vroomheid, zachtmoedigheid, het verftand en de eerbaarheid zeggen, vind ik, dat alle die deugden by ulieden huisvesten en 'er hun woning genomen hebben.

J E R O N I M U S.

Zeg dat niet, myn heer magifter! 'Er worden lieden genoeg gevonden, die quaad van ons fpreken.

R O S I F L I N G I U S.

Dat weet ik zeer wel, en het gefchied van zulken, die 'er veelligt de minfte reden toe hebben. Ik noem niemand. Het ftryd tegen myn natuur, iets nadeligs van een hond, ik zwyge van een mensch, te zeggen.

M A G D E L O N.

Ik weet wel, wie gy meent, en dierhalven heb ik en myn man hem uit onze gedachten geftelet en onze ogen op u geflagen, om u tot onze fchoonzoon te verkiezen.

R O S I F L I N G I U S.

Het is ulieder goedheid en niet myne verdienften, die my de deur tot dat geluk opent. Ik hoop ook, dat uwe lieve fpruit, ik meine, mejuffrouw ulieder dochter, zich op die wyze 'er wel by bevinden zal. 't Is waar, ik heb van myne ouders wel gene middelen geëerft, doch kuffe nochtans hunne affchen voor hunne goede educatie en opvoeding. Zy deden my in myne jonge jeugd leren, waar mede ik myn brood zoude kunnen winnen. Want naauwlyks had ik tweemaal acht winters achter den rug, of ik fprak reeds *poëtice*, aleer ik noch enige nachten op den Parnaffus by de negen muzen geflapen, of van den

den Hippocreen gedronken had. Dat is: ik maakte toen reeds lofdichten op vele brave lieden; zulks ik thans van myne poëzy ryklyk leven kan. 'Er gaat geen dag verby, dat ik niet tien dalers verdien; waar tegen de heer Philemon zich door zyne schriften den haat van alle menschen op den hals haalt, en zaat zaayt, waar uit zyne vyanden groeijen.

M A G D E L O N.

Hoor nu, myn lieve man, hoe slegt wy 'er aangeweest zouden zyn, zo wy zulk een kaerl tot een schoonzoou genomen hadden.

R O S I F L I N G I U S.

Dierhalven ziet men, dat hy en zyns gelyken van een ieder gehaat worden.

M A G D E L O N.

En niet zonder reden. Want niets kan eerlyke lieden meer smerten, dan zich van zulk volk, die 'er geen recht toe hebben, gehekelt en berispt te zien.

J E R O N I M U S.

Daarom verwondere ik my ook niet weinig over zekere lieden, die daar voor noch van grote heren een pensioen trekken.

R O S I F L I N G I U S.

Myn waarde heer Jeronimus! Vele zyn verheugt, als zy zich ten kosten van een ander vrolyk maken; derhalven kittelen zy zich met satyrische schriften, en belonen de auteurs noch daarenboven, offchoon zy van hun zelfs quade gedachten voeden. Zo ook gaat het met de verradery; want menig een bemint en beloont de verradery, doch haat de verraders.

J E R O N I M U S.

Genoeg heer magister! Ik zal Philemon myn dochter niet geven, al konde hy haar met goud opwegen.

Hy klopt, en roept, dat Leonora binnen zal komen.

Z E S.

ZESDE UITKOMST.

De vorigen. LEONORA. PETRONEL.

JERONIMUS.

Nu dochter! Ik heb u tyd gegeven, uwe quaadwilligheid te verzetten, en daar tegen te bedenken, wat gevolgen het heeft, zyn ouderen te wederstaan, die het ongeluk pogen te verhoeden, waar in gy u wild storten. Zie hier de brave man, welke ik u voorgelagen heb, die van een ieder bemind is en die zich in staat bevind, u te maintineeren. Daar in tegendeel de ander van een ieder gehaat is, en uit armoede zoude hebben moeten vergaan, zo hy niet iets geëerft had. Wat zegt gy 'er van?

LEONORA.

Weent.

ROSIFLINGIUS.

Ach dat edel gemoed! Zo dra zy maar iets van myne deugden verneemt, weent zy. Weent niet myn lieve lam! Dat is noch het minste, dat men van my zeggen kan.

LEONORA.

Ach ik elendig mensch!

ROSIFLINGIUS.

Ach! Ach! Zy betreurt hare vorige dwaasheden. Weent niet myn Engel! De gevleugelde God Cupido had u met een zeer schadelyke liefde getroffen, die zo lang duurde, tot de in de zwanenwagen reidende godin, ik meine Venus, beval, uwe wonden te helen; zulks gy nu weder tot u zelve gekomen zyt.

PETRONEL *stil.*

Dat is een taal van de Satan. Als ik eens zo een phra-

phrafes in 't lyf kreeg, zonde ik alles, wat ik gegeten heb, moeten uitfpoegen.

LEONORA.

Ach liefste papa! verfchoon my, dat ik naar achteren ga, ik word' miffelyk.

Leonora binnen.

ROSIFLINGIUS *ftil.*

Wat zeldzame werkingen heeft doch de liefde. Zo dra zy my zag, weende zy, en geraakte in onmacht.

JERONIMUS.

Petronel! Wat geeft zy over?

PETRONEL.

Ik weet waarachtig niet, wat zy overgeeft, want ik zag niet, wat zy dezen morgen tot een ontbyt nuttigde. Maar ik voor my zoude wel haast een party bier en brood overgeven.

JERONIMUS.

Ik verfta niet, wat gy daar mede zeggen wild.

PETRONEL.

Dat is licht te raden. Wat juffrouw zoude niet fpoegen, inzonderheid des voormiddags, als de maag noch nuchteren is, wanneer zy zulk een kaerl ziet en hem dus hoord zwetzen en fnurken? Is dat een man voor uwe dochter? Ik had gedacht, dat gy u gefchaamt zoude hebben.

ROSIFLINGIUS.

Wat zegt het meisje? Zy moet razend zyn?

JERONIMUS.

Neen heer magifter! Neen. Zy heeft zomtyds zulke kuren. Ik lyde zelfs veel van haar, en wel alleen, om dat zy my lange jaren gedient heeft en trouw en eerlyk is.

R O S I F L I N G I U S.

Hoor, dochter! Komen u die grillen dikwils over?

P E T R O N E L.

Hoor, zoon! Komen u die grillen dikwils over?

R O S I F L I N G I U S.

Ik ben altoos als nu.

P E T R O N E L.

Ik ben ook altoos als nu.

R O S I F L I N G I U S.

Dan zyt gy altoos gek.

P E T R O N E L.

Dan zyt gy ook altoos gek.

J E R O N I M U S.

Nu geloof ik ook, dat het haar in 't hoofd scheelt.
Hoor, Petronel, kend gy my wel?

P E T R O N E L.

Ik kenne u zeer wel, gy zyt myn heer, en deze is de gebochelde vaarzemaker, die aan lyf en ziel dol is. Ik geloof, dat hy in zyn hartenen even zo een bochel als op zyn rug heeft.

J E R O N I M U S.

Jou vuile pry! Scheer u hier van daan, zeg ik.

P E T R O N E L.

Ach myn heer! Laat my eerst bewyzen, dat hy dol is.

J E R O N I M U S *wil haar slaan.*

R O S I F L I N G I U S.

Ey, sla haar noch niet, laat zy eerst zeggen, waar in het bestaat.

P E T R O N E L.

Hoor. Als zulk een schoolvos by my quam vryen, offchoon ik geen juffrouw ben, zoude ik denken,
dat

dat hy met moletjes liep. Nu verzoekt hy een
schone voornamē juffer ten echt. Ergo, is hy ra-
zend dol.

R O S I F L I N G I U S.

Ach heer Jeronimus! Nooit wierd ik van myn le-
ven dus beschimpt.

J E R O N I M U S *tegen Petronel.*

Voort gy galgbrok! Ik zeg, dat gy u weg pakt,
en verbie u myn huis.

P E T R O N E L.

En ik verbie den pedant, dat hy onderstaat, voort-
aan voet over den drempel van ons huis te zetten.

M A G D E L O N.

Ach, myn heer magister! Ik wil niet hopen, dat
gy ons deze quaadaardigheden toerekent.

R O S I F L I N G I U S.

In 't geringste niet.

J E R O N I M U S.

Gy zult satisfactie hebben. De meid zal aanstonds
uit den huis, en gy ten spyt van de gantsche wae-
reld myn schoon-zoon worden. Zo gy na middag by
my komen wild, zullen detrouwbeloften gereed zyn.

R O S I F L I N G I U S.

Ik zal niet verzuimen te komen.

Alle binnen.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE UITKOMST.

HENDRIK *kóomt verstoort uit en ziet om.*

Ey, dat is doch verdrietig! Gy moest myn heer
aandoen en laten een onnozele lakey, die nie-
mand

M

mand in de waereld beledigt, ongemoeyt. Zo als ik over straat ga, om myne bezigheden te doen, ontmoet my een advocaat, die my tegen myn neus knippen en zegt: weest zo goed, u heer te groeten en hem te zeggen: dat dit een kleine erkentenis is, voor de fraye vaarzen, die hy verleden week maakte. Ik liep of my de Duivel achter na was, en vond niet raadzaam, my daar over in verschil in te laten; want wil men met die kaerls hardebollen, moet men noch daarenboven de proces kosten betalen. Van alteratie voelde ik in 't eerst de pyn niet; maar toen ik in een andere straat quam, begon my de neus te gloeien en het was of 'er een kool vuur in stak. Doe zeide ik, maak snuiftabak in uw hembd, advocaat! knip u eigen volk voor den neus, en laat een ander mans knecht met vreden. Naauwlyks was ik een weinig verder gegaan, of my quamen twee strojonkers op den hals, en vervolgden my met bloten degens. Maar vermits zy op de kleine steentjes liepen, om hunne witte kousen niet te bevuilen, slobberde ik door dik en dun en ontquam hun. Ik was zo afgemat, gedeeltelyk door de alteratie en gedeeltelyk door het sterk lopen, dat ik by een zeker barbier inging, om my te doen aderlaten; maar in plaats my met zyn lancet ader te laten, gaf hy my een oorvyg, en zeide: groet uw heer en zegt hem, dat dit de klucht is, om achter de comedie van den barbier, die gisteren gespeelt is en te kort was, gevoegt te worden. Ik was blyde, dat die klucht uit een bedryf bestond, en de barbier de andere bedryven niet aan myn ogen, neus en mond speelde. Van daar ging ik naar een loots, waarin een scharfhyper woonde, die medelyden met my schein te hebben, my in zyn keuken bragt, en zeide: dat hy een kostelyke zalf had, om my te smere-

ren, en in plaats van zalf vatte hy een rotting. Mitsdien sprong ik op, en koos het hazenpad; doch de schaarslypers jongen vervolgde my tot hier toe. Aeh! Had ik nu myn heer hier, terwyl myn bloed noch warm is, zoude ik hem eens voor al zeggen, dat zo hy zyn schryflust niet laat varen, wy ons van een escorte op de straat zullen moeten voorzien. Thans zie ik naauw toe, op dat, dewyl doch een treurspel vyf bedryven moet hebben, en ik reeds vier ongelukken gehad heb, het vyfde my niet wedervare. Hier komt de knecht van den magister Rosiflingius. Die lompen hond heeft een beter dienst dan ik. Ik diene by een eerlyk man, die alle menschen de zuivere waarheid zegt; doch welke deugd in deze laatste dagen der waereld niet meer in de mode is, en niet als haat, nyt, wangunst, verachting, neuzenknippen en oorvygen te weeg brengt. Hy daarentegen dient by een slijkfloyer, die een ieder ten vriend heeft.

TWEEDE UITKOMST.

*G O T F R I D met een groot pak op den rug,
waar mede hy zich nederzet.*

H E N D R I K zet zich aan de andere zyde.

G O D F R I D.

Nu moet in deze dagen een hoop geld, 't geen myn heer met vaarzen te maken by een geschraapt heeft, uit de tasch, want hy heeft liefde in 't hoofd en wil trouwen. Ik zal nu met deze onverkogte vaarzen, die hy verleden jaar maakte, naar een boekverkooper gaan. Niemand kan begrypen, hoe hy in een korten tyd zo vele vaarzen vervaardigen kan. Doch de vaarzen, die wy verleden jaar gemaakt hebben,

koken wy dit jaar weder op. Dat is huishoudelyk; anders zoude de poëtische geest ten langen laatsten dor worden en opdrogen. Onze wenschen onder de Lykdichten veranderen wy niet gaarne, en het slot blyft altoos: dat de overledene met palmen in de handen staat, 't zy hy menschelyk of beestelyk geleeft heeft. Het deugd ook niet, dat men van de doden quaad spreekt. Die palmen verschaffen ons aanzienlyke vereringen van de erfgenamen van de overledenen; want het is voor hun ene onvermoede en onverhoopte vreugd, als zy hunne lieve voorvaderen met palmen in de handen zien staan, die zy wel weten, dat dezen niet verdient hebben. Zy merken myn heer mitsdien aan, als of hy de hoofdsleutel van het Paradys had; want het gaat met hem als met den paus van Romem, in wiens macht het staat, ene Paradyfche rangorde uit te schryven, en de lieden, die hem de een of andere genereusiteit voor hun verschyden bewyzen, rang en zitting met de heiligen te vetlenen. Ten minsten hebben 'er de erfgenamen de troost van, dat, offchoon zy de voetstappen hunner voorvaderen in alle delen navolgen, zy niettemin door een kleine schikking, die zy voor hun dood te maken hebben, ook met palmen in de handen zullen staan. Wil iemand tegenwerpen, dat men niet zaliger word, of een poët een afgestorven pryft of jaakt, moet men echter weten, dat myn heer niemand zalig spreekt, of hy heeft 'er reden toe. Hy maakt van een hoer geen kuifche Lucretia, van een paard geen Richelieu en van een mottebakhuis geen Abfalom, of 't geschied om redenen, dat is: als men hem rykelyk betaalt.

H E N D R I K *by zich zelven.*

Dat is een aartige snaak. Hy roemt en gispt zyn heer te gelyk.

G O T

G O T F R I D *by zich zelven.*

De verleden maand was een vette maand voor ons, zowel met bruilofsvaarzen als lykdichen. Hier heb ik een lyst van alles, wat wy daarin verdient hebben. Myn heer zal dezelve zyn toekomende schoonvader tonen, op dat deze zoude kunnen zien, hoe veel hy 'sjaars inkomen heeft.

Hy haalt de lyst uit zyn zak.

H E N D R I K *by zich zelven.*

De verlede maand was ook een vruchtbare maand voor my, met oorvygen, muilperen en bastonades; doch voor myn heer met haat, nyt en verdrietelykheden, waar van ik ook een lyst by my heb, waar uit gezien kan worden, hoe veel wy 'sjaars inkomen hebben.

G O T F R I D *zet een bril op den neus en leest.*

Den 4. february voor een bruiloftsvaars, geïntituleert: *Lucretia rediviva*, of de tweede kuifche Lucretia, tien dalers. Want offchoon dat meisje buiten 's lands driemaal beslapen was, leefde zy nochtans in de stad tamelyk kuifsch, en quam maar vier maanden te vroeg in de kraam.

H E N D R I K *by zich zelven.*

Ik moet myn bril ook opzetten en lezen. Den 5. dito een stuk gemaakt, betytelt: De Christen als een Jood, waar voor myn heer een capitaal van 300 ryksdalers beloofft werd.

G O T F R I D.

Den 8. dito een vaars geïntituleert: *Juffers eerkrans*, waar voor een aanzienelyke dame myn heer een zilvre tabaksdoos present zond, en daar by liet zeggen: dat het 'er niet by blyven zoude.

H E N D R I K.

Den 9. dito een comedie gemaakt, betytelt: De zeven bozen geesten, waar voor ik wegens myn heer

182 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

van een voorname dame een oorvyg bequam, die daar by zeide: dat het 'er niet by blyven zoude.

G O T F R I D.

Den 11. dito een gelukwensching op ene zekeren promotie gemaakt, waar voor myn heer te gaste genodigt werd en aan het boven einde zat.

H E N D R I K.

Den 12. dito een railerie op een zekere promotie gemaakt, waar voor myn heer, in plaats van te gaste gaan, gewenscht wierd, dat hy niets te eten of te breken mocht hebben.

G O T F R I D.

Den 15. dito een lykdicht op een molenaar gemaakt, betytelt: De ware Aristides, waar voor myn heer 6 mudden tarwen-meel bequam. NB. Die 6 mudden waren des zaligen mans laatste wekelyksche extra scheppen, aleeer hy storf.

H E N D R I K.

Den 16. dito een satyre op een molenaar gemaakt, waar voor ik, toen ik verby de molen ging, een sachel zemelen op myne harschenpan bequam.

G O T F R I D.

Den 17. dito een vaars gemaakt, betytelt: De beroemde tingietkunst, waar voor myn heer van het gild zes dozyn Engelsche borden geschonken werden.

H E N D R I K.

Den 18. dito een vaars gemaakt, betytelt: De staatkundige barbier, waar voor ik byna met een scheermes getekent was geworden, zo ik niet het hazenpad gekozen had.

G O T F R I D.

Den 21. dito voor een oud man, die trouwen wilde, een vaars gemaakt, betytelt: De met rozen

ver.

verenigde lely, waar voor myn heer ter bruiloft genodigt en heerlyk getracteert werd.

H E N D R I K.

Ter zelve tyd een vaars doen drukken, betyelt: Des ouden mans kindsheid, waar voor wy noch verzocht noch getracteert werden.

G O T F R I D.

Den 24. dito een vaars gemaakt voor een ongehuwd gestorven meisje, die echter in haar leven vier of vyf maagdommen afgeschut heeft, betyelt: Jephtha's dochter, waar voor myn heer een thee-tafel met ketel en konfoor vereert kreeg. Maar wie is hier. 'Er spreekt iemand? *Hy ziet om.* Het moet myn echo zyn.

H E N D R I K *by zich zelve.*

Den 25. dito een vaars gemaakt op een meisje, 't geen nooit wilde trouwen, betyelt: 't Is al geen goud, wat blinkt, waar voor ik haast een groot ongeluk, en in plaats van een ketel en konfoor een nachtpot op myn hoofd bekomen had.

G O T F R I D *by zich zelve.*

Den 26. dito een vaars gemaakt, betyelt: Het nut van buiten 'slands te reizen, waar voor myn heers broeder by een edelman, om met zyn zoon te reizen, een conditie bequam.

H E N D R I K *by zich zelve.*

Den 27. dito een vaars gemaakt, geïntituleert: Het nadeel van buiten 'slands te reizen, waar voor myn heers broeder, die met een jong heer stond te reizen, afgedankt werd.

G O T F R I D *by zich zelve.*

Den 28. dito een vaars gemaakt, betyelt: De edle barbierskunst, waar voor zedert ieder baartschraper myn heer voor niet seheren wil. Maar 'er moet

184 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

waarlyk iemand zyn, die my nabaauw. *Hy ziet om.*
Neen. Het is myn echo.

H E N D R I K.

Dezelve maand *ut supra*, maakte myn heer een comedie, betytelt: De gesmukte barbiers-faculteit, en zedert die tyd vind hy raadzaam, zich zelve te scheren.

G O T F R I D.

Maar ik hoor wederom iemand iets zeggen. Wat Duivel is dat voor een kaerl, die hier zit en mommelt? Hoor cameraad! Waar zyt gy t' huis?

H E N D R I K.

Nergens.

G O T F R I D.

Gy moet evenwel ergens t' huis horen.

H E N D R I K.

Neen waarlyk niet.

G O T F R I D.

Zyt gy van de stad?

H E N D R I K.

Neen. De stad is van my; want een ieder keert my den rug toe.

G O T F R I D.

Dan zyt gy 'er slegt aan, arme Duivel! Hebt gy gene vrienden?

H E N D R I K.

Geen Christen ziel.

G O T F R I D.

Dat s' wonderbaarlyk. Ik heb meer vrienden, dan ik optellen kan. Maar wat hebt gy misdreven.

H E N D R I K.

Niets anders, dan dat ik by een eerlyk man dien, die een ieder de waarheid zegt.

G O T

G O T F R I D.

Dat is geen ondeugd, maar in tegendeel iets, waar-
om hem een ieder behoorde te beminnen. De waar-
heid was steeds een grote deugd.

H E N D R I K.

Dat kan in vroeger tyden geweest zyn; maar thans
niet meer.

G O T F R I D.

Wat zegt gy. Een deugd is en blyft een deugd tot
t einde der waereld.

H E N D R I K.

Dat dacht ik ook; doch myn rug zegt neen.

G O T F R I D.

Wat is dat voor praat? Kan de rug spreken?

H E N D R I K.

Gewis. Hoor monsieur rug, is de waarheid een
deugd? Dacht ik het niet. Weet gy wat hy ant-
woord?

G O T F R I D.

Wat zegt hy?

H E N D R I K.

Hy zegt: dat heeft een botmuil gezegt.

G O T F R I D.

Uw rug mag zelfs een botmuil zyn.

H E N D R I K.

Dat kan wezen. Diergelyke disputen heb ik alle
ogenblikken met myn rug.

G O T F R I D.

Al dat gerel is te verbloemt.

H E N D R I K.

Dat is immers ligt te begrypen. Als myn rug ge-
le, blaauwe en groene strepen aanwyzen kan, die
de vruchten der waarheid zyn, besluit ik daar uit, dat
de waarheid een ondeugd is.

G O T F R I D.

Nu versta ik het eerst. Gy krygt slagen, als gy de waarheid zegt? Ik heb medelyden met u. Het is zonde, dat gy deswegens geslagen word.

H E N D R I K.

Maar hoor landsman! Dient gy niet by magister Rosiflingius.

G O T F R I D.

Ja. Kend gy hem?

H E N D R I K.

Zoude ik zo een braaf man niet kennen?

G O T F R I D.

Ik danke u voor de goede gedachten, die gy van myn heer hebt. Weet gy ook, dat hy heden trouwen zal?

H E N D R I K.

Ey, wat zegt gy! Wie zal hy krygen?

G O T F R I D.

De dochter van de heer Jeronimus, die te voren aan ene zogenaamde Philemon verlooft was.

H E N D R I K *stil.*

Wat seldrement! Dat is een duivelsche historie. *overluid.* Philemon?

G O T F R I D.

Ja. De heer Jeronimus heeft heden zyn contract met hem gebroken en verkoos myn heer tot zyn schoonzoon.

H E N D R I K.

Is het mogelyk, dat hy zulk een gebochelde vaarzekramer tot een schoonzoon hebben wil?

G O T F R I D.

Als gy dus voortgaat, zouden wy quade vrienden worden.

H E N-

H E N D R I K.

Zo wy daarom quade vrienden zouden worden, is de waarheid geen deugd.

G O T F R I D.

Het is geen deugd, een mensch, om een gebrek, waar aan hy geen schuld heeft, te verachten.

H E N D R I K.

Ja. Ja. Gy hebt gelyk. Ik verzoek verſchoning. Maar om ernſtig te ſpreken. Is 't mogelyk, dat de heer Jeronimus zyn dochter aan zo een apenſtaart wil geven.

G O T F R I D.

Wat Duivel zegt gy? Houd uw mond, of ik zal u wat anders leren.

H E N D R I K.

Hier in heb ik immers niet gelogen; want hy pryft alle menſchen om geld.

G O T F R I D.

Wat raakt u dat?

H E N D R I K.

Ik zeg het ſlegts, om te bewyzen, dat de waarheid geen deugd is.

G O T F R I D.

Het zal u op deze waereld om uwe waarheid noch ongelukkiger gaan.

H E N D R I K.

En uw heer zal eerſt in de andere waereld om zyn leugens en huighelery ongelukkig worden.

DERDE UITKOMST.

PHILEMON. HENDRIK.

HENDRIK.

Zie daar komt myn heer. Het is jammer, dat hy hier niet vroeger quam, dan had hy dat schoon gesprek mede kunnen aanhoren.

PHILEMON.

Wel Hendrik! wat goed nieuws hebt gy?

HENDRIK.

Wanneer ben ik gewoon u wat goed nieuws te brengen?

PHILEMON.

Wat quaad nieuws hebt gy dan?

HENDRIK.

Zo gy het my niet qualyk nemen wild', zal ik het u, zo heet en warm, als ik het bekomen heb, mededelen.

PHILEMON.

Neen. Neen. Laat eens horen.

HENDRIK *stil*.

Hy zal het zo wel voelen als horen. *Overluid.* Zyt gy hier? Jou hondsvot! Jou luishond.

PHILEMON.

Wat komt u over! Hoe durft gy zo onbeschofte taal voeren?

Hendrik gedraagt zich als wilde hy hem slaan.

Hei, hei, word gy razend?

HENDRIK.

Wees stil, myn heer! Dat is slegts het begin. 't Is maar het eerste nieuws, en dat breng ik u van een advocaat.

PHI-

P H I L E M O N.

Dat s'dolheid. Ik geloof waarlyk, dat de kaerl niet by zyn zinnen is.

Hendrik trekt zyn mes en Philemon neemt de vlucht.

H E N D R I K.

Wacht wat, het is het barbiers respect, 't geen ik u moest betuigen.

P H I L E M O N.

De razerny is thans in den hoogsten graad werkzaam.

H E N D R I K.

Ik zie, dat hy even zo beangst is, als ik was.

P H I L E M O N.

Waarom bejagent gy my dus?

H E N D R I K.

Gy beval my immers, u al het nieuws over te brengen, 't geen my bekend was, en dat doe ik nu in der daat. Ik heb heden in een zekere straat een half dozyn diergelyke complimenten moeten verkroppen, vermits uwe vaarzen by de lieden ene zo hevige uitwerking van liefde veroorzaakt hebben.

P H I L E M O N.

Niets anders.

H E N D R I K.

Ja. Ja. Het zal noch erger worden, zo gy niet na laat, diergelyke dingen te schryven.

P H I L E M O N.

Wat meint gy dan, dat ik schryven zoude? Zoude ik ook, als andere poëten, de ondeugden roemen en de lieden in hunne onbeschaaftheid styven?

H E N D R I K.

Gy moest geheel niets schryven. Wie drommel vergt het u.

P H I

190 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

PHILEMON.

Dat is juist het ongeluk, dat verscheide schranderre en rechrzinnige lieden, die gaarne zien, dat de ondeugden met nadruk gehekelt worden, my daar toe bequaam keuren en tot zulk moraliseeren aansporen.

HENDRIK.

Maar wanneer verscheide dwazen, die hunne gekke namen en gerucht daar dooraangetast vinden, hunne pretensien 'er tegen inbrengen, kan men hun dan wel een assignatie geven, op de schranderre en rechrzinnige lieden, die zulke hekelschriften aanraden.

PHILEMON.

Wacht maar wat, Hendrik! Het zal beter gaan, als de storm uitgebeldert is.

HENDRIK.

Maar 't ergste is, dat men in den storm niet zeilen kan.

PHILEMON.

Hoe zeer de waarheid vervolgt word, triumpheert zy nochtans eindelyk.

HENDRIK.

Wat raakt my de triumph der waarheid, als men my de armen en benen aan stukken geflagen heeft? Kan de goede vrouw waarheid dezelve weder te recht triumpheeren? Ja, offchoon de waarheid duizendmaal triumpheerde, en de gantsche waereld van my als een martelaar der waarheid sprak, was en bleef ik echter kreupel. Wat kan het iemand baten, of men hem pryft, zo men hem te voren de oren afgesneden heeft, waar mede hy zyn lof zoude kunnen horen? Wat baat het u, myn heer, zo gy na u dood wegens uwe schriften geprezen zoud worden? Nadien gy 'er dan immers niets van weet.

PHI-

P H I L E M O N.

't Geen my tot myn oogmerk aanpoort, is niet, om enige beloning in dit leven, of lof hier na te verwerven, maar alleen, op dat ik my in myn ouderdom zoude kunnen verheugen, iets goeds gedaan te hebben, en myne laatste uren zullen zo zoet en aangenaam wezen, als verschrikkelyk en beangst de laatste oogenblikken der zulken, die hunne penen alleen besteed hebben, om de ondeugden en euvelheden te verniffen.

H E N D R I K.

Maar zal de waereld niet blyven, 't geen zy is, of gy en andere waarheidstrompetters 'er zyn of niet?

P H I L E M O N.

Dat is wel waar. De waereld schynt zich niet te verbeteren, noch door predikatiën, noch andere moralische schriften. Doch, wanneer men het prediken en moraliseren t'enemaal naliet, zoude de menschen hoe langer hoe erger worden. Want door zulks na te laten heeft men de geciviliseerde natien tot brutaliteit en razerny zien vervallen.

H E N D R I K.

Ik wil niet verder raisonneeren, doch kan u zeggen, dat gy met zulk een nadruk en met zodanig ene uitwerking gemoraliseert hebt, dat de magister Rossingius, al eer het nacht is, in uwe bruids armen slapen zal.

P H I L E M O N.

Ik weet wel, Hendrik. dat 'er zo iets in til is; doch hope, dat het zo verre niet komen zal. Maar hebt gy 'er iets van gehoord?

H E N D R I K.

Niets, dan dat de knecht van den magister my heeft

ge-

192 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

gezezt, dat zyn heer wegens juffrouw Leonora liet jawoord bekomen heeft, en dat de bruiloft ten spoedigste gehouden zal worden.

PHILEMON.

Maar is het mogelyk, dat de heer Jeronimus, die ik steeds voor een eerlyk man gehouden heb, zyne belofte zo schendig breken zoude? Doch al dede hy het, zoude zyne dochter echter my niet vergeten.

HENDRIK.

Zy mag 'er zich een tyd lang tegen kanten; doch zal zich eindelyk laten overreden.

PHILEMON.

Zo zy dat deed, treurde ik my dood.

HENDRIK.

Ik had nooit gedacht, dat een Satyricus zo verliest konde wezen. Maar daar komt juffrouw Leonora zelve, benevens haar broeder en Petronel.

VIERDE UITKOMST.

De beide vorigen. LEANDER. LEONORA. PETRONEL.

LEANDER.

Myn heer Philemon! Wy hebben een slegte tyding voor u.

PHILEMON.

Ach! Ik kan geen slegter bekomen, dan die my zo even ter oren quam.

LEANDER.

Veelligt is, 't geen gy meent, geheel iets anders.

PHILEMON.

Zo het wat anders is, dan het geen ik meine, is het

het geen quade tyding. Want, 't geen my ongeruft maakte is alleen het ontfangen bericht, dat de hoop myner verloving met mejuffrouw uwe zufter verdwynt.

LEONORA.

Ach, myn lieve heer Philemon! Dat is het, 't geen ik u te zeggen had.

PHILEMON.

Daar van heb ik bereids kondfchap. Ik weet, dat myn heer uw vader zyne beloften gebroken heeft, en den magifter Rofiflingius ten fchoonzoon hebben wil. Maar is 'er iets erger in dit bericht?

LEONORA.

Zo zeker. Tracteert gy het zo onverschillig?

PHILEMON.

Ja, ik houde het voor gene quade tyding, zo lang ik hore, dat myne allerlieffte Leonora daarin niet bewilligt.

LEONORA.

Die tyding zult gy, myne beminde heer Philemon, nooit horen, myne ouders mogen ook met my doen, wat zy willen.

PHILEMON.

Maar beproef u zelven vooraf recht, en ftel u te voren, wat 'er uit fpruiten kan, en of gy ftand zult kunnen houden?

LEONORA.

Ach! Ik heb my reeds bedrygingen, haat en onterving, ja noch meer voorgestelt; doch niets kan my bewegen, u ontrouw te zyn.

PHILEMON.

Dan zyn ook alle de narichten, die ik bekomen heb, gantsch niet nadelig en van geen belang; dus ik onbekommert kan gaan flapen.

N

P R

P E T R O N E L.

Maar gy moet nochtans de gevaren niet te gering achten. Het ouderen recht heeft veel vermogen, en gy kend haar vader. Hy is zo hart als een vuursteen. Zo men hier geen spaak in 't wiel steekt, waar door de magister by den heer Jeronimus zwart gemaakt kan worden, zoude hare standvastigheid weinig baten. Men heeft voorbeelden, dat menig een door slagen tot het bruids-altaar gedwongen is.

L E O N O R A.

Kond gy ons dan niets raden?

P E T R O N E L.

Ik zal 'er myne gedachten over laten gaan; maar alereerst moet ik trachten, by myn heer weder in gunst te geraken.

H E N D R I K.

Ik wil 'er ook myn deel aan hebben, om den geboghelden kaerl by den heer Jeronimus de voet te ligten.

P E T R O N E L.

My valt daar iets in, om hem te doen buitelen; doch vooraf zal ik my weder met myn heer vergelyken. Doch daar komen zy alle. Maak u ondertusfchen weg.

Leander, Leonora, Philemon en Hendrik binnen.

VYFDE UITKOMST.

J E R O N I M U S.

'Er zal geen uitstel plaats hebben, heer magister. Zo men haar slegts het geraad toont, zal zy 'er wel appetyt toe krygen. Ik zal bezorgen, dat zy tusschen dit en morgen andere gedachten krygt.

R O S I F L I N G I U S.

Dat wil ik hopen. Als wy eens zamen komen, en zy my heeft leren kennen, zal zy my zodanig beminnen, dat wy het *Verbum Amo* volkomen met mal-kander zullen kunnen conjugereen, en gelyk ik thans alleen *Amo*, ik bemin, zeggen kan, zal de tyd wel haast komen, dat wy zamen zeggen zullen: *Amamus*, wy beminnen.

P E T R O N E L *stil.*

Ja. Gy zult zien, pedant, dat zulks niet geschieden zal.

J E R O N I M U S.

Spreekt daar iemand anders. Zyt gy weder hier? Gy snapster! Heb ik u de zak niet gegeven?

P E T R O N E L *wenende.*

Ja myn heer! Dat is waar. Maar ik kan niet vertrekken, alcer ik myn heer en de juffrouw alles goeds gewenscht en hun bedankt heb, voor den tyd, dien ik in hun huis heb doorgebracht, als ook over myn onbedachtzaam spreken om vergiffenis gebeden.

M A G D E L O N.

't Is goed, dat gy tot inkeer kooft, en betuigt, in hoe verre gy u misgaan hebt.

P E T R O N E L.

Ach, myne lieve juffrouw! Toenmaals kende ik de heer magister noch niet; doch dewyl ik zedert veel goeds van hem hoorde, beknelt myn hart van rouwe over de woorden, die ik gesproken heb, en wanneer ik langer in uw huis bleef, zoude ik trachten, zyn oogmerk te bevorderen, zo sterk ik het ge-poogt heb te verydelen.

R O S I F L I N G I U S.

Lieve geëerde schoonvader en moeder! Nadien

196 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

haar haar vorig gedrag leed is, bid ik u ernstig, dat zy voortaan in uw huis mag blyven.

PETRONEL.

Ik zal alle myne krachten inspannen, om de juffrouw liefde voor u in te prenten. (*stil*) Ik meine voor Philemon.

JERONIMUS.

Wanneer u zulks ernst is, kond gy hier blyven. Maar ga eerst by den heer magister, bid hem om vergiffenis, en kust hem de hand.

PETRONEL *kust Rosiflingius de hand.*

Ach heer magister! Ik zeg u duizendmaal dank voor uwe voorspraak. Zyt verzekert, dat ik voor u doen zal, 't geen gy van myn niet verwacht had.

ROSIFLINGIUS.

Bene, bene, ik vergeef u van harten, 't geen gy my misdaan hebt.

JERONIMUS.

Koom, laat ons nu met malkander noch eens binnen gaan.

Alle binnen.

DERDE BEDRYF.

EERSTE UITKOMST.

HENDRIK. Een HOER.

HENDRIK.

Ik wandele zo wat herom, en bedenke, hoe het geluk van den magister te dwarsbomen en dat van myn heer te bevorderen. Doch thans is myn geest

geeft zo vaardig niet, als hy wel plag. Ik ben t'eenmaal radeloos. Maar hier. Dat is gewis de staatjuffer van madame Delila. Zy loert en kruist noch naar hare gewoonte op de jonge heren. Goede morgen mejuffrouw, verschoon my dat ik dus onbescheiden spreke. Ik weet wel, dat u een andere titel toekomt; maar ik ben geen complimenten gewent.

H O E R.

Hoe Hendrik! Zyt gy het? Kend gy my wel?

H E N D R I K.

Zekerlyk. Ik zoude u zelfs in het duister gekend hebben.

H O E R.

Weet gy wel, dat ik trouwen zal?

H E N D R I K.

Gy moogt wat anders doen.

H O E R.

Zeker. Zeker. Morgen zult gy my vrouw konnen noemen.

H E N D R I K.

Met verlof, dat ik het vraag, wie is hy, die gy tot een hoorndrager zult maken?

H O E R.

Wat is dat voor een manier van spreken?

H E N D R I K.

Ik wilde zeggen: wie zal u nemen?

H O E R.

Ik zal een schoon kaerl krygen, die reeds lang by een visiteur gediend heeft.

H E N D R I K.

Dan heeft hy duivels slegt gevisiteert, als hy u tot zyn vrouw uitgezocht heeft.

H O E R.

Zo dra ik bruiloft gehouden heb, zal ik eensklaps een eerlyke vrouw worden.

H E N D R I K.

Ja. Ja. Dat kan waar wezen. Maar het jammert my, dat gy wild trouwen. Ik was van gedachten u noch menig zeshalfje te laten verdienen.

H O E R.

Ey, dat heeft niets te beduiden. Ik zal myn nering daarom niet verlaten. Myn toekomende man zal een drinkwinkel opzetten, en daarom kond gy my zo dikwils als voorheen komen bezoeken.

H E N D R I K.

Op die wyze zult gy deftig kunnen leven, als hy geld aan zyne en gy aan uwe kant verdient. Ik wil wedden, dat uw' nering meer in zal brengen, dan die van uw' man. Want thans zyn de herbergen zo niet, als in vroeger tyden. Maar waar wild' gy nu naar toe gaan?

H O E R.

Naar ene zogenaamde magister Rosiflingius.

H E N D R I K.

Wat wild gy by hem doen?

H O E R.

Ik heb een bruiloftsvaars bestelt, waar voor ik hem drie guldens zal geven. Adieu Hendrik! Wees zo goed, en koom ons bezoeken; wy gaan in het Muffeneft wonen.

De hoer gaat heen en klopt aan.

H E N D R I K *by zich zelve.*

Seldremment, door haar bekoom ik gelegenheid, iets uit te voeren, en zal by myn heer geld gaan halen. Doch vooraf hier in een hoek blyven staan, en wachten, tot zy uitkoomt, op dat ik de vaarzen te zien kryge.

Hendrik verbergt zich.

T W E E.

TWEEDE UITKOMST.

De HOER. GOTFRID.

GOTFRID.

Ik weet reeds, myn lieve kind, wat gy begeert.
Het vaars is gereed; maar kost twee ryksdalers.

HOER.

Ik heb voor drie gulden geaccordeert.

GOTFRID.

Ja, dat is wel waar. Maar gy dient iets meer dan
een ander te geven; want myn heer. Hier
is hy zelfs. Nu kond gy met hem spreken.

DERDE UITKOMST.

De vorigen. ROSIFLINGIUS.

ROSIFLINGIUS.

Lieve juffer! De vaarsen kosten twee ryksdalers;
want ik heb daarin niet alleen u maagdom herstelt,
maar u ook afgeschildert, als de deugdzaamste en eer-
lykste juffer, die in de gantsche stad kan wezen, of-
schoon gy zelfs wel weet, dat u zulk een titel niet
roekoomt.

HOER.

Nu dan wil u ook zo naauw niet beknibbelen?
Daar zyn twee ryksdalers.

ROSIFLINGIUS.

Ik bedank u. Weest zo goed en recommandeer
my by uws gelyken. Ik ben altoos dienstvaardig. Zo
de vaarsen niet goed zyn, zal ik u uw geld wederom
geven

Rosiflingius en Gotfrid binnen.

N 4

VIER.

200 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

VIERDE UITKOMST.

HENDRIK. De HOER.

HOER.

Nu kan ik tegen een ieder uitspreken, die iets op myn eer en naam zoude willen zeggen.

HENDRIK.

Hebt gy het vaars? Mademoiselle!

HOER.

Ja. Hier is het.

HENDRIK.

Laat my de titel eens zien.

De hoer geeft hem het vaars en hy leeft.

De met de roos verenigde lëlie. Of onderdanigste gelukwensching aan het door den Hemel verbonde paar: De edele en welachtbare heer Johan van Hartsdarm, voormaals veelgeacht secretaris by den heer visiteur Snaphaan, bruidegom, en de edele en deugdryke jonge dochter Lucretia Goedvriendin, bruid, door den echt vereent den 9. February 1742, in 't licht gebragt door het met deugdgekroonde paar zyn dienstwilligen dienaar N. N. Ach lieve juffer, mag ik 'er een copy van hebben? Ik kan reeds uit de titel zien, dat het een allerlieft carmen moet zyn.

HOER.

Zeer gaarne. Koom gaat met my naar huis.

Beide binnen.

VYFDE UITKOMST.

OUDVOS *alleen.*

Het is doch een wonderbaar gebruik, dat een eerlyk

lyk kaerl geen dienst kan bekomen, ten zy hy een attestatie toont; als of de heren aanstonds gereed stonden, om dezelve te geven. Ik heb dit jaar wel by twintig heren gedient; doch niemand wil my een attestatie geven; ja veeleer waren de meesten zo onbescheiden, dat zy anderen waarschouwden, dat zo iemand van myn postuur en wezen by hun quam, zy hem uit den huis moesten jagen. Dat heb ik nu voor myne diensten. Zy nemen het euvel en hoog op, als een arm kaerl uit de zak van een ryk heer slegts een daler luift, of een slegt koffier opbreekt; maar zeggen 'er niet by, dat men dikwils zo beleeft is, dat men niet al den brui wegneemt, offchoon men 'er de schoonste gelegenheid van de waereld toe heeft. Want als ik uit myn heers zak twee dalers neem en 'er vier inlaat, is het even zo veel, of ik hem die vier dalers schonk, die my, dewyl ze in myn macht waren, naar het krygsrecht toekomen. Maar verre van een geringe dankbaarheid, zoeken zy den eerlyken naam van een armen lakey een vlek aan te wryven, en jagen hem zonder attestatie of afscheid de deur uit. Ondertusschen moet ik myn best doen, om een attestatie te krygen. Ik heb reeds op twee of drie plaatsen myn dienst gepresenteert, maar overal vragen zy: hebt gy uw afscheid. Hier woont een geboghelde magister, die, zo men zegt, in diergelyke voorvallen alle brave lieden om geld en goede woorden dient. Ik zal by hem gaan en een recommandatie van hem kopen.

Hy klopt aan.

ZESDE UITKOMST.

GOTFRID. OUDVOS.

GOTFRID.

Jou gauwdief! Klopt gy aan onze deur.

OUDVOS.

Kend gy my.

GOTFRID.

Zekerlyk. Myn heer en ik kennen u zeer wel. Voort hier van daan. *Hy roept binnens huis.* Heer magister! Koom eens voor. Hier is iemand, die stelen wil.

ZEVENDE UITKOMST.

MAGISTER ROSIFLINGIUS. De beiden vorigen.

ROSIFLINGIUS.

Is dat de schelm? Gy vergift u cameraad! Wy bewaren onze meubeltjes te wel.

OUDVOS.

Gy abuseert u, goede lieden. Ik ben niet gekomen, om te stelen; maar met een daler in de hand, die ik u geven zal, zo gy my een recommandatie tot een dienst wild' schryven.

GOTFRID.

Ey heer magister! De kaerl zal zo quaad niet zyn, als de lieden van hem zeggen.

ROSIFLINGIUS.

Dat geloof ik ook. Men kan geen staat maken op al dat de lieden zeggen. Hy ziet 'er eerlyk genoeg uit

uit. Gy zult zo aanstonds een recommandatie krygen.

De magister binnen.

G O T F R I D.

Myn heer dient zeer gaarne wakkere lieden. Ik verzeker u, dat zo hy 'er niet was, gy in de gehele stad geen recommandatie zoud' kunnen bekomen. De meesten zyn daarin zo beschroomt, dat. . . . Ik geloof niet, dat de waereld veel langer staan kan.

O U D V O S.

Dat 's waar. Was 'er u heer niet, zouden vele brave lieden, gelyk ik en myns gelyken, moeten vergaan. Hy is het maar alleen, die maken kan, dat wy noch iets waardig zyn.

G O T F R I D.

Daarentegen zyn 'er lieden in de stad, die zo dra een mensch ergens in gefeilt heeft, zich grotelyk verheugen, hem over den hekel te kunnen halen. Maar dat doet myn heer nooit; want in plaats van der lieden wanbedryven te bestraffen, poogt hy ze liever in rym en onrym en zelfs dikwils voor een zeer geringe prys met den mantel der liefde te bedekken. Hy zit zomwylen een gantschen dag te schryven, tot lof van hun, die het hem verzoeken, daar hy naauwlyks tien dalers mede verdient.

O U D V O S.

Daarom word hy ook van een ieder bemind en geëert.

ACHTSTE UITKOMST.

MAGISTER ROSIFLINGIUS. GOTFRID.
OUDVOS.

ROSIFLINGIUS.

Zie daar, monsieur! Hier hebt gy uwe recom-
mandatie. Ik heb ze zo goed ingericht, als ieder cer-
lyk man verlangen kan.

Oudvos leest ze, geeft hem het geld en gaat heen.

NEGENDE UITKOMST.

MAGISTER ROSIFLINGIUS. GOTFRID.
Een BESCHONKENE.

BESCHONKENE *by zich zelve.*

Zo den Duivel. Die in acht dagen meer dan eens
zat geweest is, zo waar ik leef.

ROSIFLINGIUS.

Gotfrid! Kend gy die man?

GOTFRID.

Ja. Het is Hans de huurkoetsier. Hy gaat 'savonds
nooit naar bed, voor hy twee kannen brandewyn in
't lyf heeft.

BESCHONKENE.

Neen, ik heb waarlyk zedert acht dagen anders
geen roes dan dezen gehad; doch het is ook waar,
dat ik in die gantsche acht dagen niet nuchteren ge-
weest ben. *Hy zingt een drinklied en roept ondertuf-
schen:* Ach die goede brandewyn! Die heerlyke
brandewyn! Het eten kan men tegen worden, een
vrouw kan men tegen worden, maar die lieve brande-
wijn

wyn! Hoe meer men van u houd, hoe meer genoegen gy geeft. Ik zal u niet verlaten, zo lang ik leve; maar verlaat my ook niet. Doch ik moet u nu voor twee dagen verlaten, om dat ik overmorgen bruiloft zal houden. He monsieur! Een woord. Waar woont de magister Rosiflingius.

G O T F R I D.

Hy woont hier. Wat moet hy doen?

B E S C H O N K E N E.

Vergeef my, heer magister! Ik wilde u wel eens spreken.

G O T F R I D.

Gy vergift u, landsman, ik ben zyn dienaar.

B E S C H O N K E N E.

U dienaar insgelyks.

G O T F R I D.

Neen, ik wilde zeggen, ik ben de dienaar van den heer magister, die hier staat.

B E S C H O N K E N E.

Serviteur, heer magister! Vergeef my, ik zag de knecht voor den heer magister aan.

R O S I F L I N G I U S.

Daar is ditmaal niet aan gelegen.

B E S C H O N K E N E.

Het was waarlyk uit misverstand.

R O S I F L I N G I U S.

Dat weet ik wel.

B E S C H O N K E N E.

Ik wil een schelm zyn, zo ik 'er een ergje mede voor had.

R O S I F L I N G I U S.

Ey, gy hebt niet nodig 'er van te spreken! 'Er is niet aan gelegen. Wat begeerd' gy?

206 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

BESCHONKENE.

'Er is my een ongeluk gebeurt. Ik zal trouwen, en daarom wilde ik gaarne een schoon bruiloftsvaars hebben. Wat betaalt men voor die rymen?

ROSIFLINGIUS.

Twée dalers.

BESCHONKENE.

Dat wil ik gaarne geven, heer magister! Dat wil ik gaarne geven; maar gy moet my daarin wakker pryzen, en zeggen, dat ik een arbeidzaam en nuchter man ben.

ROSIFLINGIUS.

Ja. Ja. Ik zal maken dat het wel is. (*stil*) Ik kan hem een van de oude bruiloftsvaarzen geven, die in de schuiflade No III. leggen.

binnen.

De BESCHONKENE tegen *Gotfrid*.

Maar ik bid u om vergiffenis, heer magister! Dat ik de knecht voor u aanzag.

GOTFRID.

Ik ben zyn huisknecht. De heer magister is binnen gegaan, en haalt de vaarzen.

BESCHONKENE.

Ik kan 'er op zweren, heer magister, dat het uit misverstand was.

GOTFRID.

Gy hoort immers wel, dat ik de magister niet ben.

BESCHONKENE.

Kan ik 'er staat op maken, dat gy het niet qualyk neemt? Heer magister.

GOTFRID.

Ik ben slegts zyn dienaar, monsieur Hans!

BESCHONKENE.

Ik ben uw dienaar, heer magister! Uit 's harzen-
grond.

T I E N

TIENDE UITKOMST.

MAGISTER ROSIFLINGIUS. De BESCHONKENE.

ROSIFLINGIUS.

Zie hier! Hier hebt gy zeer schone vaarzen.

BESCHONKENE.

En hier hebt gy u schone geld. *Hy gaat heen, doch komt weder en zegt:* Vergeef my, heer magister! Ik vergat u te betalen.

GOTFRID.

Gy hebt reeds betaalt.

ROSIFLINGIUS.

Houd uw mond, zotskap!

BESCHONKENE.

Wat kosten de vaarzen?

ROSIFLINGIUS.

Twee dalers.

De beschonkene geeft Rosiflingius noch twee dalers en gaat heen. De andere twee mede binnen.

ELFDE UITKOMST.

HENDRIK *in vrouwe klederen.*

Ik geloof, dat niemand my in deze dracht kennen zal. Ik was t'huis, en kreeg van myn heer tien dalers, waar mede ik de vaarzenkramer een pots zal spelen. Ik heb deze klederen aangetrokken, op dat zyn knecht, die my te voren gezien heeft, my niet kennen zoude. Nu wil ik heen gaan en aankloppen.

Hy klopt.

TWAALF-

TWAALFDE UITKOMST.

HENDRIK. MAGISTER ROSIFLINGIUS.
GOTFRID.

GOTFRID.

Goede morgen, vrouwtje lief! Wien wilde gy spreken?

HENDRIK.

Woont de magister Rosiflingius niet hier?

GOTFRID.

Ja. Waarom?

HENDRIK.

Ik wilde hem gaarne eens spreken.

GOTFRID.

Daar staat hy zelfs.

HENDRIK.

Ach heer magister! Ik had gaarne een schoon vaars.

GOTFRID.

Dat gaat van daag wel.

ROSIFLINGIUS.

Op wien moest het vaars zyn?

HENDRIK.

Ach heer magister! Mynе juffrouw is zulk een ongeluk bejegent, dat het niet erger zyn kan. O bitter scheiden!

ROSIFLINGIUS.

Heeft zy haar man verloren?

HENDRIK.

O neen, daar was zo veel niet aan gelegen; want zy konde altoos op deze of gene wyze weder een ander bekomen.

R O S I F L I N G I U S.

Wat verloor zy dan.

H E N D R I K.

Haar schoot-hondtje. Ach! Ach! Myn hart berst, als ik 'er om denk. Het stierf, volgens het zeggen van den doctor, aan een koorts, eergisteren nacht tusschen drie en vier uren en zal morgen begraven worden.

R O S I F L I N G I U S.

Goed, maar wat doet gy by my?

H E N D R I K.

Myne juffrouw had gaarne een schoon lykdicht op hem, en daarom zend zy my by den heer magister.

R O S I F L I N G I U S.

Ey. Groet uwe juffrouw mynent wegen en zeg haar, dat ik geen vaarzen op een hond make.

H E N D R I K.

Ja, zo het een hond als andere honden geweest was, zoude myne juffrouw zulks niet begeert hebben; maar hy had verstand als een mensch, en legateerde noch in zyne laatste snikken tien dalers aan den poët, die zyn lykdicht zoude maken.

R O S I F L I N G I U S.

Dat is iets anders. Nu de zaken dus geschapen staan, wil ik uwe juffrouw gaarne dienst doen. 'Er sterven honderden menschen, die zulke nagedachten niet hebben.

H E N D R I K.

Myne juffrouw wenschte wel, dat de vaarzen gemaakt wierden, als men ze op een braaf man maken kan, en dat Melampe (dus was zyn naam) wegens zyne deugden en verstand ten hoogsten geroemt wierd.

210 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

ROSIFLINGIUS.

Neen, myn lieve mensch! Dat gaat niet aan.

HENDRIK *met het geld rammelende.*

Och ja, heer magister! Doet het doch ten gevalle van myne juffrouw.

ROSIFLINGIUS.

Nu koom aan, ga met my binnen. Ik zal zien, wat ik doen kan.

Alle binnen.

DE RTIENDE UITKOMST.

PETRONEL *alleen.*

Ik heb reeds myne gedachten over zo vele schelmstukken laten gaan, dat myn hoofd als een tol draayt, doch eindelyk iets uitgevonden, dat, zo ik gelove, gelukken zal. De heer Jeronimus wacht alle ogenblikken een schip uit zee, waarop al zyn welvaart steunt. Wy zullen hem, als de magister by hem is, tyding brengen, dat het schip vergaan is, en zien, hoe zich dan zyn nieuwe schoonzoon gedraagt. Want ik weet gewis, dat deze het momaanzicht afigten en het huwelyk, waar in hy geen voordeel ziet, katten zal, en daar door zal hem myn heer en juffrouw leren kennen. Ik wenschte ondertusschen wel, dat Hendrik hier was, om te vernemen, wat hy uitgedacht heeft; of zyne invallen beter dan de myne zyn, en in hoe verre dezelve zouden kunnen gelukken. Maar hier zie ik een vrouwsperfoon met vaarzen in de hand van den magister komen. Dat is by myn zolen een wonderlyk maakzel. Zy ziet 'er drommels granadierachtig uit.

VEER-

VEERTIENDE UITKOMST.

De verklede HENDRIK. PETRONEL.

H E N D R I K *stil.*

Hier zie ik Petronel. Ik zal haar een weinig foppen; want zy kend my in deze kleding niet. (*Tegen Petronel.*) Goeden dag Engel lief. . . hoe heet gy? Wild gy ook naar den magister gaan?

P E T R O N E L.

Neen, oude, dat wil ik niet doen!

H E N D R I K.

Foey, foey. Waar voor ziet gy my aan? Voor. . . . Meint gy niet, dat ik zo wel een jonge dochter ben, als gy?

P E T R O N E L.

Dat kan zyn; doch gy zoud myne moeder kunnen wezen.

H E N D R I K.

Ey zie. Spot gy met myne lyfsgestalte. Ik ben nochtans aan een aartig jong kaerl verlooft, die my alles vereert, wat hy van andere meisjes bekooft, die hy om den tuin leid.

P E T R O N E L.

Die kaerl moet van een wonderlyke verkiezing zyn. Ik wilde wel weten, wie hy is?

H E N D R I K.

Dat kond gy ligt te weten komen. Hy dient by een heer, die Philemon heet.

P E T R O N E L.

Maar hoe is zyn naam?

H E N D R I K.

Hy zelfs heet Hendrik.

212 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

P E T R O N E L.

Het zal niet wel met u affopen , zo gy dus liegt.
Die jongman is aan my verlooft.

H E N D R I K.

Dan zyt gy Petronel.

P E T R O N E L.

Ja dat ben ik en reeds anderhalf jaar met hem verbonden.

H E N D R I K.

Hy fopt u ook, myn lieve Petronel! Want de kleine vereringen, die hy van u bekooft, fchenkt hy weder aan andere meisjes.

P E T R O N E L.

Dat 's een leugen. Hy is 'er te eerlyk toe. Ik geloof het niet, ten zy gy my iets van myne vereringen aan hem kond' tonen

H E N D R I K.

Dat doe ik niet gaarne. Doch op dat gy my voor geen leugenaarfter zoud' kunnen houden, zie daar de snuiftabaksdoos, die hy van u gekregen en my vereert heeft.

P E T R O N E L *weent.*

Ach die verrader! En gy, jou hex! jou oude toverlantaarn! jou hoer, die de jonge lieden tracht te verleiden, ik zal 'er u voor vinden.

H E N D R I K.

Neen, gy zyt een hoer, die tweespalt tuffchen my en myne bruidegom tracht te zaijen. Wy zyn reeds vele jaren aan malkander verlooft geweest, aleer hy u gezien had.

P E T R O N E L.

Ik ruk u daar mede van malkander.

H E N D R I K.

Maak geen verdere opschudding, of gy zult het u
be.

beklagen. Ik kan u verzekeren, dat niets dan de dood my van Hendrik kan scheiden, en dat gy hem in eeuwigheid niet hebben zult.

P E T R O N E L.

Ik wil hem ook nu niet hebben, dewyl hy zo ontrouw is; doch gy zult hem ook niet krygen; hoort gy dat? Jou snol!

H E N D R I K.

Gy moogt zelfs een snol zyn.

P E T R O N E L *geeft hem een oorvyg.*

H E N D R I K.

Die oorvyg zal ik u duur betaalt zetten. Koom mede naar buiten, daar zult gy met myn slaan, 't zy met een schar of mes.

Hy ligt zyn voorschoot op en voelt in zyn zak naar een schar.

P E T R O N E L.

Wat is dat? Zy heeft schoenen aan.

Hendrik trekt zich zelfs den muts af.

Voort. Voort. Naar buiten.

P E T R O N E L.

Ey jou. Hendrik! Zyt gy het? Wat be-
duiden die narre potzen?

H E N D R I K.

Dat moogt gy noch wel eens zeggen, Petronel! Die oorvyg had ik kunnen missen; doch het spyt my echter niet; want nu heb ik uwetrouw jegens my ondervonden.

P E T R O N E L.

Maar waarom hebt gy u dus verkleed?

H E N D R I K.

Om den magister een pots te spelen, die hem zal doen tuimelen. Ik heb zyne gitefstukken reeds lange geweten; doch thans heb ik 'er iets van in handen;

214 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

't geen ik by gelegenheid den heer Jeronimus zal tonen.

PETRONEL.

Ik heb ook wat uitgevonden.

HENDRIK.

Daar aan twyffele ik geenzints. Wat zoud gy niet kunnen practifeeren.

PETRONEL.

Dat zal fchrandere kinderen geven, als wy zamen komen.

HENDRIK.

Als ik 'er zelfs vader van ben. Maar daar kooft de juffrouw met haar broeder.

VYFTIENDE UITKOMST.

LEANDER. LEONORA. PETRONEL.

HENDRIK.

LEANDER.

Stel u geruft, myne lieve zufter! Ik weet, dat Hendrik en Petronel niet flapen.

PETRONEL.

Neen, dat heb ik ondervonden.

HENDRIK.

En myn hoofd is van de speculatiën zo confus, dat ik een horologiemaker nodig heb, om de raderen weder in orde te ftellen.

LEONORA.

Wat hebt gy dan ter onzer hulpe verzonnen?

PETRONEL.

Gy weet, mejuffer, dat myn heer uw vader een fchip op zee heeft, waarin al zyn welvaart beftaat.

LEG.

L E O N O R A.

Ja meerder, dan zyn welvaart; want de lading is over de 80000 guldens waardig.

P E T R O N E L.

Nu zal zich Hendrik voor een matroos uitgeven, naar den heer Jeronimus gaan en hem wysmaken, dat het schip verongelukt is. Maar dit moet hy juist tertyd doen, als de magister by uw vader is, om te zien, wat contenance die nieuwe minnaar houd, als hy ziet, dat hy niets met zyne bruid te verwachten heeft.

L E A N D E R.

Die raadslag behaagt my; want ik ben verzekert, dat hy aanstonds ons huis den rug toekeren en het huwelyk, dewyl 'er geen voordeel by is, vernietigen zal. Want hy vryt maar naar geld.

L E O N O R A.

Maar de waarheid zal aan 't licht komen.

L E A N D E R.

Dat beduid niets. 't Is ondertusschen genoeg, dat men hem leert kennen, en wy gelegenheid hebben, hem zwart te maken.

H E N D R I K.

En als die schelmery gedaan is, koom ik met myne historie voor den dag.

L E A N D E R.

Hy moet een grap in den zin hebben, dewyl hy zo verkleed is.

H E N D R I K.

Ik heb een schandelyk vaars in myn zak, 't geen zyn verderf zal bevorderen. Ik gedroeg my, of ik door een voorname juffrouw naar den magister gezonden was, op dat hy enige vaarzen op een gecrepeerden hond zoude maken. In het eerst wilde hy

216 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

'er niet wel aan; maar als ik met het geld rammelde, was hy 'er gereed toe.

LEANDER.

Laat my die vaarzen eens zien.

HENDRIK.

Daar zyn 'er twee van zyn werk. Het tweede is gemaakt ter ere van een straat-hoer, die nu trouwen zal. Ik deed het copieeren, gaf de hoer de copy, en behield het origineel, 't geen met zyn eigen hand geschreven is.

LEANDER *leest en zegt:*

Ach Hemel! Is 't mogelijk? dat een mensch, die zich zo in 't oog stelt, van een ieder geacht en bemind kan worden.

HENDRIK.

De meeste menschen, myn heer Leander, zyn ondeugend, en derhalven vinden zy hunne rekening by zulk een man, die de seilen en ondeugden een verw geeft.

LEANDER.

Diergelyk volk is in staat, de waereld te verkeren, nadien het met zyn pluimstrykeryen de bedorven gemoederen styft en anderen ten verderve den weg baant. Ja die lieden zyn zo schadelyk, als uw heer en andere moralisten nut zyn. Dat zyn twee verfoejelyke geschriften. Een Christen kan geen beter lykdicht vergen, dan de hond heeft, en een eerlyke dochter geen beter bruiloftsvaars, dan de hoer. Gy beide, Hendrik zo wel als Petronel, hebt meesterstukken uitgevoert. Als het een niet helpt, moet het ander gelukken, en zo het gelukt, zult gy beide rykelyk beloont worden.

HENDRIK.

Ik begere niets, dan dat gy ons, Petronel en my,
iets

fets ten huisraad koopt; want wy zyn zo gek geweest, dat wy ons onvoorziens aan malkander verlooft hebben.

L E A N D E R.

Zyt gy aan hem verlooft? Petronel!

P E T R O N E L.

Ja myn heer! Ik kan het niet looghnenen.

L E A N D E R.

Goed, goed. Ik zal de onkosten van uw' brui-loft betalen. Maar Hendrik! Kond gy uwe mom-ming wel volgens den toeleg van Petronel in 't werk stellen.

H E N D R I K.

Ey, myn heer Leander! Ik zoude durven wagen, in plaats van een matroos een kardinaal te verbeelden. Laat my daar maar voor zorgen. Als gy my ziet, zult gy zelfs geloven, dat ik in der daat een schip-breuk geleden matroos ben.

L E A N D E R.

Nu dan. Wy zullen u een teken geven, als het tyd is, om te komen.

Alle binnen.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE UITKOMST.

J E R O N I M U S . M A G D E L O N .

J E R O N I M U S .

N och is zy obstinaat; doch zo niet, als te vo-ren. Ik oordeel het een goed teken te wezen, dat zy drie dagen uitstel verzogt heeft.

MAGDELON.

Zy zoude by myn zolen, als ik uw raden mocht, geen uur haar bedenken hebben.

JERONIMUS.

Neen. Neen. Dat kan ik haar niet weigeren. Want het is geen geringe zaak, myne lieve vrouw, te trouwen; inzonderheid by deze omstandigheid voor onze dochter. Vooreerst heeft zy noch veel te doen, om de oude liefde te verzetten en zich dan te schikken, het haar voorgeschreven huwelyk aan te gaan.

MAGDELON.

Maar of de goede magister zo lang zal kunnen wachten; want naar ik zie, bemind hy haar finoorlyk, en als zich iemand een zaak zo sterk aantrekt, is 'er geen rust by, tot men het verlangde verkregen heeft. Daarenboven hebt gy hem immers beloofd, alles dezen dag ten einde te brengen.

JERONIMUS.

Dat is het zelve. Hy moet wachten. Ik zoude door te grote gestrengheid myne dochter tot desperatie kunnen brengen. Drie dagen lopen schielyk verby, en dan heeft zy geen ontschuldiging of klachten over ons, dat wy haar geen tyd gegunt hebben, om een zo gewichtig werk te overleggen. Ook hoop ik, myne kostelyke lading dan uit zee te hebben, op dat wy den magister enige galanteriën zonden kunnen verëren.

MAGDELON.

Ik geloof niet, dat het hem daarom te doen is. Hy is geen baatzuchtig mensch. Hy bemind Leonora alleen, om met ons verwant te worden, en draagt haar ene hartelyke ongeïnteresseerde liefde toe. Doch de eerste grond is sterker dan de laatste; want
van

van den beginnen, dat ik hem eerst zag, bespeurde ik aanstonds in hem eue byzondere genegenheid jegens ons huis, en toen had hy onze dochter noch niet gezien, en wist niet eens, dat wy 'er een hadden. Naauwlyks had hy my den eersten dag gezien, of hy maakte den anderen schieelyk enige vaarzen op myne lighaams- en gemoeds gaven.

J E R O N I M U S.

Op uwe lighaams gaven?

M A G D E L O N.

Ja. Onaangezien de ouderdom ze verandert heeft, ziet men nochtans de liniamenten. (*Zy haalt een spiegel uit den zak en beschouwt zich.*) Gy moogt geloven, myn schat, dat de man een kenner is.

J E R O N I M U S.

Ja. Ja. Ik wil dat niet bedisputeeren. (*stil*) De vrouwen, hoe lelyk en oud zy zyn, willen echter om hare schoonheid geprezen worden.

M A G D E L O N *zich in den spiegel beziende.*

Ik ben met myn wezen, den hemel zy dank, noch zeer wel te vreden.

J E R O N I M U S.

En ik ook met het myne, hoewel niemand van ons beide zich behoeft te bekommeren, dat 'er de waereld op charmeeren zal. Maar thans zullen wy die aperyen laten varen. Konde ik horen, dat myn schip gelukkig binnen was! Ik ben nooit zo beangst geweest, dan ditmaal.

M A G D E L O N.

Dat geloof ik wel. Gy hebt ook nooit te voren uw gantsche vermogen 'er op gewaagt.

J E R O N I M U S.

Ik zal het ook nooit weder doen; doch de grote
winst

winst heeft 'er my toe verlokt. Ondertuffchen hope ik het beste. Maar daar kooft Petronel.

TWEEDE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON. PETRONEL.

JERONIMUS.

Hoe is 't? Petronel! Hoe staat het met myne dochter?

PETRONEL.

Het zal noch wel gaan, als gy u maar op my verlaat. Romen is in geen één uur gebouwt. In zulke omftandigheden moet men ftap voor ftap gaan. Ik heb het reeds zo verre gebracht, dat Philemon byna half vergeten is, en dat is geen klein begin.

JERONIMUS.

Dat is juist het oogmerk.

PETRONEL.

't Zal gaan of het gefmeert was. Want zo zeer ik de heer magifter te voren hatede, zo zeer bemin ik hem thans. Ik bid myn heer en juffrouw, zich daar van te verzekeren. Ik kan die Christen ziel niet vergeten. (*zy weent*) Hoe groot ongelyk ik hem ook aangedaan had, bad hy nochtans voor my.

JERONIMUS.

Ja Ja. Petronel! Nu is alles weer in zyne rechte plooy. Daar kooft hy aan.

DERDE UITKOMST.

De vorigen. MAGISTER ROSIFLINGIUS.
GOTFRID.

ROSIFLINGIUS.
Gottofredo.

GOTFRID.

Imo.

ROSIFLINGIUS.

Ga nu naar huis. Wanneer 'er iemand in myn afwezen kooft, en vaarzen begeerd, kond gy de brui-loftsvaarzen uit de schuiflade No. III nemen; want het is evenveel, welke gy neemt. Van lykdichten is een voorraad in No. V en die, op bevorderingen tot eeramten, kond gy uit No. IV nemen.

GOTFRID.

Is het evenveel, wie ze vraagt?

ROSIFLINGIUS.

Imo vero.

GOTFRID *by zich zelve.*

't Is geen wonder, dat myn heer Rosiflingius heet, want hy pryft alle menschen flink.

ROSIFLINGIUS.

Quid dicis? Gottofredo.

GOTFRID.

Ik vrage slegts, of ik 'er den naam byzetten zal?

ROSIFLINGIUS.

Gewis. De pryzen weet gy reeds. Ga ondertus-schen maar naar huis.

Gotfrid binnen.

VIERDE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON. MAGISTER.
ROSIFLINGIUS. PETRONEL.

ROSIFLINGIUS.

Ey. Ey! Myne lieve toekomende schoonvader en
schoonmoeder! *Salvete plurimum.*

PETRONEL *fil.*

Wat henker wil hy met salpeter doen?

JERONIMUS.

Uw' dienaar heer magister! Ik heb de bruiloft drie
dagen verschoven. Zy zoude heden wel voortge-
gaan zyn, maar ik verwacht een kostelyke lading uit
zee, en gedenke u daar van iets te verëren.

PETRONEL *fil.*

Nu is het tyd, dat Hendrik koomt. (*overluid*) My
dunkt, dat ik iemand aan de deur hoor kloppen, en
zal eens zien, wie 'er is.

ROSIFLINGIUS.

Ach schoonvader! Spreek doch van geen verërin-
gen; want het genoeg, van in zulk een honette fa-
milie te komen, is my genoeg.

JERONIMUS.

Ja. Ja, schoonzoon! Ik weet wel wat ik te doen heb.

PETRONEL *loopt te rug.*

Ay. Wat een ongeluk!

JERONIMUS.

Wat is 't? Ik wil niet hopen, dat gy by dag spook
ziet.

PETRONEL.

Ay. Wat een ongeluk!

J E R O N I M U S.

Is u een spook ontmoet, zo hebben wy een vroom man by ons, die het wel haast verjagen kan.

P E T R O N E L.

Ay. Wat een ongeluk!

J E R O N I M U S.

Zeg doch, wat is 't?

P E T R O N E L.

Ach! Ik kan 't niet zeggen. 'Er is een matroos buiten. Laat hy het zeggen.

J E R O N I M U S.

Het woord matroos ontstelt my. Ik ben in angst, dat myn schip vergaan is. Laat hem binnen komen.

V Y F D E U I T K O M S T.

De vorigen. H E N D R I K *in matroze kleding.*

H E N D R I K.

Myn heer! Ik breng u een zeer bedroefde tyding.

M A G D E L O N.

Ach! Myn gantsche lyf sitterd.

J E R O N I M U S.

Wat is 'er landsman?

H E N D R I K.

Myn heer heeft zyn schip verloren.

J E R O N I M U S.

Wat zegt gy? Myn schip?

H E N D R I K.

Ja myn heer.

*Jeronimus, Magdelon en Petronel schryven.
Hendrik neemt zyn neusdoek en zegt we-
nende.*

Voor zes dagen is het ongeluk gebeurt.

J E.

JERONIMUS.

Waar gebeurde het?

HENDRIK.

In 't kattedag, myn heer, 's nachts tusschen twaalf en één uur.

Zy alle wenen weder.

JERONIMUS.

Is dan niets geborgen?

HENDRIK.

Het schip is met man en muis vergaan, en ik ben 'er alleen afgekomen.

Zy alle wenen weder.

JERONIMUS.

Ach! Ik elendig mensch! Hoe heeft het geluk tot noch toe met my gespeelt. Ik ben in een ogenblik uit een rykdom in een zo elendigen staat gestort, dat ik de vervolging myner crediteuren duchte. De enige troost, die my noch overig blyft, is, dat ik myn dochter zo wel verzorgt mag rekenen. Ach schoon-zoon!

ROSIFLINGIUS.

Is het ongeluk al te groot?

MAGDELON.

Ja. Wy zyn in den grond geruïneert.

ROSIFLINGIUS.

Dat is my zeer leet.

MAGDELON.

Wy zyn alle te beklagen, gy zo wel als wy.

ROSIFLINGIUS.

Ik begryp niet, hoe gy dat eigentlyk meint?

MAGDELON.

Zyt gy niet zo wel als wy te beklagen?

ROSIFLINGIUS.

Neen, myn lieve mensch! Gy verdient medelyden.

MAG-

MAGDELON.

Dat is waarlyk, laey, alzo. Maar als het ons kind
qualyk gaat, lyd gy 'er ook by.

ROSIFLINGIUS.

Gy zult het niet qualyk nemen, dat ik vertrek;
want ik heb heden zeer veel te doen.

MAGDELON.

Ach Hemel! Wild' gy ons in dezen toestand ver-
laten?

ROSIFLINGIUS.

Gylieden moet uw noodlot geduldig dragen.

MAGDELON.

Ach! Blyf hier, zo kunnen wy elkander troosten.
Het ongeluk gaat u ook aan. Blyf doch hier, myn
lieve schoonzoon!

ROSIFLINGIUS.

Gy noemt my schoonzoon, mejuffrouw! Gy hebt
wel gelyk. Maar.

MAGDELON.

Wat maar?

ROSIFLINGIUS.

Maar 'er is zo iets, 't geen men zoude kunnen te-
genwerpen, en wy geleerden *Proleptis* noemen.

MAGDELON.

Zyt gy dan onze schoonzoon niet?

ROSIFLINGIUS.

Dat kan ik zo naauw niet beantwoorden. De ech-
te staat is zo iets, dat de Hemel besluit. In dieger-
lyke gevallen kunnen wy niets van ons zelve doen.

MAGDELON.

Maar gy hebt te voren met den Hemel te rade ge-
gaan, en onze dochter gepretendeert.

ROSIFLINGIUS.

Dat is het, 't geen my smert, mejuffrouw, dat
P. ik

226 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

ik my ditmaal niet met den Hemel beraden heb; want dat had ik in deze gewichtige zaak moeten doen, nadien een ieder verplicht is, den echten staat met 's Hemels bystand te verkiezen. Derhalven vlye ik my, dat de juffrouw my tyd van bedenken zal geven. Bevind' ik, dat het des Hemels wil en besluit is, zal mejuffrouw uw' dochter my zo na als een ander zyn.

M A G D E L O N.

Ach! Wat schimp en verachting!

R O S I F L I N G I U S.

Ik verachte noch u, noch mejuffrouw uw' dochter. Gy beide kond' deugdzaam genoeg wezen, maar. . .

M A G D E L O N.

Maar. Maar. Meint gy, dat de Hemel met onverschillige ogen zoude aanzien, dat gy uwe beloften zo trouwloos brak?

R O S I F L I N G I U S

Ey, myne lieve juffrouw! Wat het Hemels wezen betreft, daarop heb ik my *ex professo* gelegd, en is iets, 't geen gy niet verstaat.

J E R O N I M U S.

Zo kan men zich aan de waereld spiegelen.

P E T R O N E L.

Wees maar stil. Hy zal de juffrouw moeten nemen, of hy hoog of laag springt.

R O S I F L I N G I U S.

Myn goede floof! Gy zyt immers niet in staat, my 'er toe te dwingen.

J E R O N I M U S.

Wy zullen u wel leren, wat het te zeggen is, een fatzoenlyk huis te prostitueeren.

R O S I F L I N G I U S.

Hovaardy en armoede gaan meest altoos gepaart.

P E T R O N E L.

Dat u de moort steek! Gebochelde vaarzenkramer.
Myne juffrouw is te goed, om in de armen van zo
een schoelje te leggen.

R O S I F L I N G I U S.

Als zy 'er te goed toe is, waarom wild' gymy dan
noodzaken, haar te trouwen? 't Zyn geen goede wa-
ren, die men iemand opdringen wil.

P E T R O N E L.

Ach! Heer Leander en juffrouw Leonora koom
eens binnen.

ZESDE UITKOMST.

L E A N D E R. L E O N O R A. De vorigen.

P E T R O N E L.

Zie hier, Leander, de schandvlek, die mejuf-
frouw uwe zuster den heer Philemon poogde te ont-
futzelen; doch als hy hoorde, dat myn heer 's schip,
waar aan al zyn geluk hangt, vergaan was, keerde
aanstonds het blaadje by hem om, en hy bespote
noch daarenboven myn heer uw' vader en mejuffrouw
uw' moeder.

L E A N D E R.

Ach Hemel! Is ons schip vergaan?

J E R O N I M U S.

Ja. Hier staat een van de matrozen, die alleen ge-
borgten is, en zo dra de booswicht het ongeluk hoor-
de, begon hy myne dochter te verachten.

L E O N O R A.

Ach! Is 't mogelyk, dat ik op enen dag tweemin-
naars verliezen zoude?

P.

R.

R O S I F L I N G I U S .

Gy kond den vorigen behouden.

L E O N O R A .

Neen. Gy hebt hem by myne ouders zo veracht gemaakt, dat hy niet meer by ons durft komen.

R O S I F L I N G I U S .

Al wat ik te voren deed, was flegts in fchyn.

L E O N O R A *weent.*

Ach, heer magifter, neem my doch, want anders kryg ik geen man.

R O S I F L I N G I U S .

Neen. Ik ben uw onderdanige dienaar.

L E O N O R A .

Och, heer magifter, wees zo goed.

R O S I F L I N G I U S .

Foey, foey; zy is van loutere manziekte buiten zich zelven.

L E O N O R A .

De heer magifter vreeft mogelyk, dat hy ook deel aan myn vaders fchulden zoude moeten nemen.

P E T R O N E L .

Wat bagatellen. Ik ben verzekert, dat myn heer niets dan een borgtocht, en maar ten hoogften van een paar duizend dalers zal verzoeken.

R O S I F L I N G I U S .

Ja borgtocht. Voor een paar duizend Duivels.

L E O N O R A .

Ach, heer magifter, neem my doch.

R O S I F L I N G I U S .

Blyf van myn hals.

ZEVENDE UITKOMST.

P H I L E M O N. De vorigen.

P H I L E M O N.

Ik hoorde buiten een groot alarm, en mitsdien, offchoon ik deze drempel niet betreden mag, dreef my de nieuwsgierigheid. . . .

M A G D E L O N.

Ach waardste heer Philemon! Ik hope, dat gy deel aan onze elende zult nemen.

P H I L E M O N.

Myne lieve juffrouw! Offchoon gy nooit deel aan myne elende genomen en my steeds veracht hebt, zoude het my echter leet wezen, zo uw huis enig onheil wedervoer.

M A G D E L O N.

Ach! Ach! Wy zouden met den goeden man veel beter gestaan hebben.

P H I L E M O N.

Wat is 'er dan?

J E R O N I M U S.

Deze matroos bragt my zo even het droevig bericht, dat myn schip met de gantsche lading vergaan is. Die schynheilige Duivel, de magister, had naauwlyks dat ongeluk mede verstaan, of hy tracteerde myn huis met de grootste verachting, hield my en myne vrouw voor schooysters; offchoon hy ons te voren tot den Hemel verhefte, stoot hy myn kind van zich, 't geen hy echter volgens zyne noch onlangs gedane verzekering beminde, en. . . Ach heer Philemon! Wat heb ik ongelyk gehad, dat ik my door zyne schynheiligheid liet verleiden.

P H I L E M O N.

Hoor myn heer Jeronimus en mejuffrouw Magdelon, hoewel ik u wegens ontfangen gunften niet verpligt ben, en gy myne oprechtheid flegt be- loont hebt, wil ik nochtans, zo de heer magifter Ro- fiffingius van zyne pretensien, t'enemaal afstaat, me- juffrouw uwe dochter nemen.

R O S I F L I N G I U S.

Ey, myn heer! Van harten gaarne. Hier hebt gy 'er myn hand op.

M A G D E L O N.

Het heeft niets te beduiden, of de lompe hond van zyne pretensien afziet of niet. Want zo hy 'er te voren enig recht toe gehad mocht hebben, heeft hy het zelve echter door zyne valsheid verbeurt.

R O S I F L I N G I U S.

Wat? Zult gy een geleerd man, als ik ben, een lomp hond noemen?

P H I L E M O N.

Bedwing, myne waarde juffrouw, uw rechtmati- gen yver een weinig.

R O S I F L I N G I U S.

Ik zie wel, dat een ieder op my hakken wil. Het best is, dat ik ga.

P H I L E M O N.

Wacht noch een klein weinig, heer magifter, en verbyd den uitflag. U zal niets quaads weder- varen.

R O S I F L I N G I U S.

Ik bedank u.

P H I L E M O N.

Heer Jeronimus. Let eens een weinig op, wat ik doen wil, op dat gy my en den heer magifter te recht zoud' leren kennen De liefde, die ik mejuffrouw
uw'

uw' dochter toedrage, is een reine en onvervalschte liefde, die nooit op het geringste tydelyk belang gegrond was; dierhalven kan het uw' wedervaren ongeval myne liefde niet krenken. Ik zal u, als een rechtgeaarde schoonzoon, met myne middelen, zo lange dezelve duren, behulpzamen onderftand bieden.

Jeronimus, Magdelon en Leonora omarmen hem.

J E R O N I M U S.

Nu dan, Leonora! Geef den heer Philemon uwe hand, zo kan de magister getuigen zyn, dat gy verlooft zyt.

R O S I F L I N G I U S.

Dat zal my aangenaam zyn. Ik feliciteere u daarenboven.

Leonora geeft Philemon de hand, en zo ook de ouders, gelyk by ook weder ben alle drie doet.

P E T R O N E L.

Zo is het goed. Nu wil ik wedden, dat Lucifer zelfs met al zyn vermogen niets tegenwerpen zal, ik zwyge de magister.

H E N D R I K.

Ik feliciteer ook het heerschap.

P H I L E M O N.

Ik bedank u. Maar hoor, bootsman! Waar doch is eigentlyk het ongeluk gebeurt?

H E N D R I K.

Ik ben geen bootsman, myn heer! Ik ben een matroos. Het ongeluk is in 't cattedag geschied, en ik kan verzekeren, dat 'er de schipper geen schuld aan had; want ik getuige, dat schipper Adriaan in den korten tyd, dat ik met hem gevaren heb, een der bedrevenste schippers was, die ik ooit gedient heb.

J E R O N I M U S.

Wat is dat? Myn schipper heet niet Adriaan, maar Cornelis Jansen.

H E N D R I K.

Neen myn heer! Cornelis Jansen is de schipper van myn heer Jeronimus; maar schipper Adriaan voerde het verongelukte schip, dat dezen heerschap toebehoort heeft.

J E R O N I M U S.

Wie is dan uw heerschap?

H E N D R I K.

Dat is immers myn heer. Ik ben, denke ik, in 't huis van Claas Peterfen.

J E R O N I M U S.

Ach Hemel! Wat hore ik? Claas Peterfen is myn buurman; ik heet Jeronimus.

H E N D R I K.

Is het mogelyk! Ik ben hier niet bekend. Ik heb naar myn heer Claas Peterfen gevraagd, en men heeft my dit huis gewezen; maar nadien myn heer Jeronimus is, feliciteere ik hem; want zyn schip legt op de reede.

J E R O N I M U S.

Ach! Zo het de waarheid is, 't geen gy verhaalt, verheuge ik my thans zo zeer, als ik my te voren bedroeft heb.

H E N D R I K.

Ja myn heer! Het was een abuis. Adieu.

J E R O N I M U S.

Zie daar landsman! Hier is een ducaat. Leef wel.

H E N D R I K.

Ik bedank u.

binnen.

R o.

R O S I F L I N G I U S.

Ach weledele heer Jeronimus en welgebore juffrouw. Gy kund niet geloven, hoe zeer my dit misverstand verheugd.

M A G D E L O N.

Ha, ha. Zyn wy thans weledel en welgeboren? Zo even waren wy flegte arme lieden?

J E R O N I M U S.

Myn heer flikhoijer! Beeld gy u thans niet in, dat wy u kennen?

R O S I F L I N G I U S.

Myn heer!

J E R O N I M U S.

Blyf my van den hals, gy lompe hond!

R O S I F L I N G I U S.

Geëerde juffrouw!

M A G D E L O N.

Voort, voort, valfaris!

R O S I F L I N G I U S.

Deugdzame juffrouw!

L E O N O R A.

Koom my niet te na, gy verrader!

R O S I F L I N G I U S.

Mademoifelle Petronel!

P E T R O N E L.

Pak u van hier, A B C bord, of ik zal u wat anders leren.

R O S I F L I N G I U S.

Ach! Hoor my eens spreken, heer Philemon.

P H I L E M O N.

Ik verheuge my, dat uwe boosheid thans zo duidelyk ontdekt is, op dat zich in het toekomstige eerlyke lieden voor u hoeden kunnen. Voort. Voort.

Leander neemt hem by den arm en Petronel stoot hem buiten de deur. P 5 ACHT-

ACHTSTE UITKOMST.

JERONIMUS. MAGDELON. LEANDER. LEO-
NORA. PHILEMON. PETRONEL.

JERONIMUS.

Dat was een handel, die my de schellen van de
ogen ligt.

MAGDELON.

Vergeef het ons, lieve schoonzoon. De verachting,
die wy u te voren toonden, sproot uit misverstand,
waar in ons de schynheiligheid van dien lozen kaerl
gebragt had.

PHILEMON.

Ik vergeef het gaarne van harten.

PETRONEL.

Ach de gelukkige schipbreuk!

PHILEMON.

Ja. Zy was inzonderheid gelukkig voor my.

JERONIMUS.

Zy was gelukkig voor ons alle.

PETRONEL.

Ach, myn heer! Niets spyt my meer, dan dat ik
hem, aler hy wegging, niet een weinig heb kon-
nen krabben.

JERONIMUS.

Dat was onnodig. Hy is genoeg geflagen. Voorts
wil ik my gelegen laten leggen, om die historie over
al te verbryden, op dat een ieder mag zien, wat de
toeleg is, die zulke lieden met hunne vaarzen hebben, als
zy hen, die zy in hunne harten verachten, ter liefde
van 't geld, tot de starren verheffen.

P E T R O N E L.

Ik weet daarenboven zeer wel, dat hy de juffrouw achter haar rug gelaftert heeft, hoewel hy haar in de gelukwensching als een Godin afmaalde. Ik heb het u menigmaal gezegt, maar gy geloofde steeds, dat ik het uit quaadwilligheid verdichtede.

M A G D E L O N.

Dat is ook waarlyk zo geweest, Petronel! Maar ik heb dezelve zwakheid over my, die vele menschen hebben, dat zy altoos de zulke beminnen en in waarde houden, die hunne feilen bedekken en vernissen. Doch uit dezen handel heb ik zodanige pluimstrykers leren kennen. Ondertusschen zullen wy, heer schoonzoon, toestel tot de trouw maken. Na dezen kond gy my myne feilen naar believen voor ogen stellen, en ik zal 'er u steeds dankbaar voor zyn.

P H I L E M O N.

Wy menschen struikelen alle, en ik niet minder dan gy. En zo my iemand myne feilen met bescheidenheid te kennen geeft, word ik 'er gantsch niet toornig over, noch haat hem, die ze my aanwyft; maar trachte dezelve te verbeteren. Want dat is de beste wraak, die men nemen kan.

J E R O N I M U S.

Koomt myne kinderen! Wy zullen binnen gaan.!

P E T R O N E L.

Ach, de gelukkige schipbreuk!

Alle binnen.

236 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

NEGENDE UITKOMST.

MAGISTER ROSIFLINGIUS. GOTFRID.

ROSIFLINGIUS.

Wat denkt gy van deze zaken? *Rottofredo! quid tibi videtur.*

GOTFRID.

Dat was een verduivelden handel. Myn hoofd is er gantsch duizelig en ligt van.

ROSIFLINGIUS.

Maar gy zult wel zien, wat ik noch, al eer het avond word, om my te wreken, doen zal.

GOTFRID.

Gy zult veelligt in een vaars op Philemon willen satisfiseeren.

ROSIFLINGIUS.

Neen. Ik zal alle myne vrienden en zyne vyanden tegen hem ophitsen. *Flectere si nequeo superos Acheronta movebo* Ik ben verzekert, dat vele goede lieden, die hy in zyne schriften aangetast heeft, my met vermaak de hand zullen lenen.

GOTFRID.

Wild gy hem doen bastonneeren?

ROSIFLINGIUS.

Neen. Ik zal hem doen arresteeren en wegens alle zyne schriften actioneeren.

GOTFRID.

Maar, als gy hem niet kond' overtuigen?

ROSIFLINGIUS.

Ey *gerræ, gerræ!* Hy looghent zyne schriften niet. Gantsche collegien, gantsche faculteiten, en gantsche gilden zyn daarin aangetast, inzonderheid vele brave lieden.

den. Blyf ondertuffchen hier en loer, als hy by Jeronimus uitkoomt, waar hy heen gaat. Ik zal mid-
delerwyl myn voornemen in 't werk fteflen.

binnen.

TIENDE UITKOMST.

G O T F R I D. H E N D R I K.

G O T F R I D.

Ik zoude wel te vrede zyn, als ik en myn heer aan de galg waren; want dan was het eens gedaan. Ik vreze thans niet buiten reden, dat, als hy met Philemon te verre gaat, hy zelfs in den ftrik zal geraken, dien hy voor dezen fpanf, dewyl zyne hiflorien zeer ligt ontdekt kunnen worden. Maar daar zie ik den kaerl weder, met wien ik laafst fprak.

H E N D R I K.

Dit is ongetwyffelt de magifler zyn knecht. Ik zal naar hem toegaan, om te horen, hoe zyn meefter over deze hiflorie te moede is. Serviteur! Ontmoeten wy malkander weder. Hoe ift? Gy ziet zo luftig niet uit, dan te voren.

G O T F R I D.

En gy ziet niet meer zo treurig, dan te voren. Wat is de reden?

H E N D R I K.

Ik heb, zedert ik u fprak, zeer goed nieuws.

G O T F R I D.

En ik in tegendeel zeer quaad.

H E N D R I K.

Veelligt is de Hippocrene verftopt, dat zy voor uw' heer niet lopen wil. Is de luit op den Parnas in
ftuk-

238 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

stukken gebroken? Of is een der negen Mufen, die hem zyn vaarzen helpt maken, gestorven?

G O T F R I D.

Wat henker! 't Zoude my zeer lief wezen, als de Hippocrene tot een *Cloac* en de Parnas tot een Bloksberg geworden waren, of dat de negen Mufen de negen bewuste ziekzens bekomen hadden.

H E N D R I K.

Wat is dat te zeggen! Hoe zyt gy zo toornig? Wat quaad is uw heer wedervaren? Hy zoude immers dezer dagen met de dochter van een voornaam man trouwen.

G O T F R I D.

Neen. Daar zal niets van komen.

H E N D R I K.

Heeft hy iets aan de bruid ontdekt, 't geen niet is zo 't hoord?

G O T F R I D.

Neen. De zaak is dus gestelt: Voor enige uren quam een matroos. Ey dat de hond mede verzoepen was.

H E N D R I K.

Ey. Ey. Vloek zo niet. Wat deed de matroos?

G O T F R I D.

De spitsboef quam den heer Jeronimus de tyding brengen, als of zyn schip vergaan was.

H E N D R I K.

Mogelyk was het zo niet?

G O T F R I D.

Neen. De plug had ongelyk, en quam aan 't huis van den heer Jeronimus, in plaats van by een ander in de buurt.

H E N D R I K.

Maar als het een leugen was, was de historie immers uit.

G O T

G O T F R I D.

Neen. Dat zult gy horen. Als myn heer dat ongeluk mede verftond, oordeelde hy niet raadzaam, de dochter van een man te trouwen, die arm geworden was. De heer Jeronimus en myn heer geraakte daar over in hoge woorden. Wanneer men de matroos naauwkeurig ondervroeg, was het een misverftand; mitsdien wilde myn heer weder omkeren, maar wierd door den broeder van de juffrouw buiten de deur gefloten. Ach die henkersche matroos! Help my cameraad! Help my den kaerl vervloeken.

H E N D R I K.

Foey, foey. Men moet zyn naasten niet vervloeken.

G O T F R I D.

Hy is, de Duivel haal, myn naasten niet. 't Is een Hollander. X

H E N D R I K.

Maar gy zegt zelfs, dat hy 'er uit misverftand quam.

G O T F R I D.

Ja, dat is wel waar; maar dat misverftand wierp onze welvaart overhoop. Doch of Philemon 'er iets mede winnen zal, moet de tyd leren. Ik hoop, dat hy binnen een paar uren aan handen en voeten gefloten in arrest zal zitten.

H E N D R I K.

Hoe zo?

G O T F R I D.

Ja. Myn heer is bezig alle zyne vyanden tegen hem op te rokken. Ik sta ook op bevel van myn heer hier, en moet acht geven, waar Philemon gaat, als hy uit het huis van den heer Jeronimus kooimt.

H E N D R I K.

Ik ben, onder ons gezegt, de lakey van den heer
Phi-

240 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

Philemon, en ga zo aanstonds by hem, om hem te waarfchouwen, en te zeggen, dat een spion hier buiten staat. Belieft gy nu een klein weinig te vertoeven, zo zullen wy de ere hebben, uw naar uw' staat en karakter te tracteeren, en het stof uit uwe kleederen kloppen.

G O T F R I D.

O neen, als het dus gefchapen staat, mag de Dui-
vel de wacht houden.

Gotfrid loopt weg.

ELFDE UITKOMST.

HENDRIK. LEONORA. PHILEMON.
PETRONEL.

H E N D R I K *klopt aan.*

Is niemand hier dan gy? Nu heb ik my wel gehou-
den.

P H I L E M O N.

Gy hebt u als een groot meester gedragen.

P E T R O N E L.

Als de zaken goed zullen gaan, moeten de vrouw-
lieden ze beramen en de manspersonen ze uitvoeren.
Het vrouwvolk moet den wagen bestieren en het
manvolk de paarden wezen.

H E N D R I K.

Petronel, Petronel. Als het een ander gezegt had,
zoude ik quaad geworden zyn. Gy zult lang wacht-
ten, aler gy een paard ziet, 't geen zulke intrigues
in 't werk kan stellen, en noch daarenboven op zyn
Hollands.

P E T R O N E L.

Ey, Hendrik, ik zeg het maar uit jok. Gy hebt in der
daat een meesterstuk bedreven.

P H I

P H I L E M O N.

Gy beide hebt het zo wel geklaart, dat gy rykelyk beloont zult worden.

P E T R O N E L.

Maar waar hebt gy het Hollands geleert?

H E N D R I K.

Ik kan noch zo veel, dat gy niet weet; maar als wy getrouwt zyn, zal ik u meerder tonen.

P H I L E M O N.

Nu kunnen wy by deze gelegenheid myne schoonvader en moeder de schandelyke vaarzen laten zien, die gy van hem meester geworden zyt.

H E N D R I K.

Dat is myne inventie. Maar gy moet het my niet qualyk nemen, als ik u zegge, dat, in plaats van hier te staan babbelen, wat anders te doen is.

P H I L E M O N.

Wat is dat?

H E N D R I K.

Ik heb zo even van den knecht van den magister gehoord, dat zyn heer werkelyk toelegt, om myn heer in een zwaar ongeluk te storten, en alle uwe vyanden op-hitst, om u aan te klagen, zo dat gy, aleer gy het denkt, in arrest zoud kunnen geraken.

L E O N O R A.

Dan is 't best, myn lieve Philemon, dat gy u verbergt, tot dat onweert over is.

P H I L E M O N.

Dat zy verre. Myn gewisse is te rein, dan dat het zich zoude trachten te verbergen. Neen. Neen. Ik hope dat hy zelfs in het net zal geraken, 't geen hy my spant. Myne onschuld zal zo wel als zyne schelmstukken de overheid voor ogen gelegd worden. Laat ons binnen gaan en

Q

de vaarzen myn schoonvader en schoonmoeder tonen.

Alle binnen.

VYFDE BEDRYF.

EERSTE UITKOMST.

Een BURGERMEESTER aan een tafel. Een
KLERK. MAGISTER ROSIFLINGIUS.

ROSIFLINGIUS.

GRoot achtbare heer burgermeester. Ik kome hier, om recht te verzoeken tegen een zeker schryver, genaamt Philemon, die reeds zedert een geruimen tyd vele brave en eerlyke lieden met zyn schimpschriften geschonden heeft, en getracht, hunnen eerlyken naam en roem te bezwalken. Nadien dan in een Christelyke stad diergelyke calumniën geweest behoren te worden, hope ik, dat hy deswegens, andere eerdieven en lastertongen ten exempel, naar behoren zal worden gestraft.

BURGERMEESTER.

Zyt gy in staat, dit alles te bewyzen.

ROSIFLINGIUS.

Ja. Hy kan zyne eigen schriften niet looghnen, en ik heb verscheide brave lieden van de beide geslachten hier by de hand, die 'er zich ten uitterste in beledigt vinden, en my gebeden hebben, hem in rechten te vervolgen.

BURGERMEESTER.

Wy moeten ieder afzonderlyk horen. Laat de verweerder eerst binnen komen.

TWEE-

TWEEDE UITKOMST.

De vorigen. PHILEMON *onder een wacht.*

BURGERMEESTER.

Hoor. Belyd gy 't geen, waar over gy beschuldigt word; namelyk, dat gy schimpschriften gemaakt en eerlyke lieden 'er in gelaftert hebt?

PHILEMON.

Gantsch niet, heer burgermeester! Geenzints. Ik sta toe, dat ik verscheide zedekundige schriften zo in rym als onrym gemaakt en 'er de menschelyke feilen met behoorlyke verwe in afgemaalt heb. Doch dat ik tegen iemand in 't byzonder zoude hebben geschreven, zal nooit bewezen kunnen worden. Dat quaadaardige of zotte lieden zich des aantrekken, en myne schriften op deze of gene wyze uitleggen, is buiten myne schuld; want ik slegts en alleen gemooralizeert heb. Als men met stenen onder de honden werpt, schreeuwt altoos de gene, die getroffen word.

ROSIFLINGIUS.

Groot achtbare heer burgermeester! Hier buiten voor de kamer zyn verscheide brave lieden, die bewyzen kunnen, dat myne klachten gegrond zyn, en zy verzoeken met betraande ogen recht.

BURGERMEESTER.

Laat de een voor en de ander na binnen komen.

DERDE UITKOMST.

De vorigen. Een jong H E E R.

B U R G E R M E E S T E R.

Hebt gy u, myn heer, over den hier jegenwoordig
staanden gevangen persoon te beklagen.

De H E E R.

*Oui, par di si fait, c'est un fripon. Je suis un hon-
nette homme, monsieur le bourgemaitre!*

B U R G E R M E E S T E R.

Kond gy geen Duitsch spreken?

De H E E R.

Non par di non fait. Ik kewesen ben *dans Paris*
tw... twee jaars.

B U R G E R M E E S T E R.

Blyften minsten by ene taal, en haspelt ze niet
onder malkander. Want zo gy iets voor 't gerecht
te zeggen hebt, moet gy spreken, dat men u ver-
staan kan. 't Is geen kinderspel een mensch in hegte-
nis te doen nemen, en hem aan te klagen. Hier moet
men gegrond en duidelyk bewys hebben.

*Terwyl de burgermeester dit zegt, haalt de
heer een spiegeltje uit zyn zak en futzelt aan
zyn paruik.*

B U R G E R M E E S T E R.

Waar in bestaan uwe klachten?

De H E E R.

*Plait-il?*De B U R G E R M E E S T E R *tegen Philemon.*

Kan hy geen Duitsch spreken?

P H I L E M O N.

Ik weet het in waarheid niet; want het is de eer-
stemaal van myn leven, dat ik hem zie.

R O S I F L I N G I U S.

Ja geëerde heer burgermeester! Hy spreekt goed
Duitsch. Hy is een burgers zoon alhier.

B U R G E R M E E S T E R.

Als hy een burgers zoon dezer stad is, moet hy
Duitsch kunnen spreken

D e H E E R.

*Je ne suis pas un burgers zoon. Je suis un fort hon-
nette homme.*

B U R G E R M E E S T E R.

Hoe is uw naam? Monsieur!

D e H E E R.

Francois Marteau, à votre tres humble service.

B U R G E R M E E S T E R.

Ik dacht wel, dat dit Frans Hamer was. Heer ma-
gister, zeg my, wat heeft hy voor klachten?

R O S I F L I N G I U S.

De verweerder maakte onlangs een Latynsch vaars
of carmen, geïntituleert: 'Er ging een gek naar Romen,
en quam gek te rug. Waarin hy dezen jongen heer zeer
schandelyk prostitueert.

D e H E E R.

Je craserai par di son tête.

B U R G E R M E E S T E R.

Noemde hy hem met name?

R O S I F L I N G I U S.

Neen, hy deed dat juist niet opentlyk; maar schil-
derde hem zo net af, dat alle menschen tasten en
voelen konden, dat het deze jonge heer was.

D e H E E R.

Ce bougre là.

R O S I F L I N G I U S.

Wat de jonge heer deswegens in gezelschappen
heeft moeten uitstaan, is met geen pennen te beschry-
ven.

246 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

ven. Hy is over dat vaars zo zeer geraillieert, dat hy deswegens heeft moeten duelleeren.

De H E E R.

Oui par di si fait.

De B U R G E R M E E S T E R tegen Philemon.

Dat is ene schendige daat, die gy tegen dit mensch gepleegt hebt, en waar over men u billyk exemplair behoorde te straffen. *Monsieur Marteau!* ga een weinig buiten, gy zult satisfactie bekomen.

De H E E R.

A l'honneur de vous revoir, monsieur le bourgemaître.

Zingende binnen.

VIERDE UITKOMST.

De vorigen. Een B A R B I E R.

B U R G E R M E E S T E R.

Hebt gy ook iets tegen dezen man in te brengen?

B A R B I E R.

Ja edel groot achtbare heer. Hy heeft my in den hoogsten graad geprofitueert. Ik ben slegts een barbier; maar ik zoude wel wat anders kunnen zyn; want ik versta de staatkunde en de rechten trots een meester in 't gantsche land. Myne cameraden kunnen getuigen, dat nooit een slag in Europa voorvalt, dien ik niet voorzegt heb, en zo een kaerl durft onderstaan.

B U R G E R M E E S T E R.

Nadien gy zo goede gronden in de staatkunde hebt, wilde ik gaarne weten, of gy gelooft, dat zich de Turksche keizer in een oorlog met Persiën zal inlassen.

B A R

B A R B I E R.

Neen, by myn ziel, dat zal de fultan niet doen, en zo hy het deed, zoude het een blyk zyn, dat hy zyne belangen niet verftont.

B U R G E R M E E S T E R.

Goed, ik bedank u voor het gegeven bericht. Maar waarin beftaan de befchuldigingen, die gy tegen dezen man wild' inbrengen.

B A R B I E R.

Hy heeft onlangs een boek uitgegeven en betytelt: De ingebeelde ftaatkundige, waarin hy my op ene fcherpzende wyze doorftrykt. En offchoon hy myn naam niet uitdrukkelyk noemt, kan echter een ieder merken, dat hy niemand, dan my bedoelt heeft.

B U R G E R M E E S T E R.

Zeer wel, myn vriend. Ga ondertuffchen buiten. Hy zal geftraft worden.

B A R B I E R.

Ik bedank u, edel groot achtbare heer! Zo ik u ergens in met goede raad behulpzaam kan zyn, gelieft maar te bevelen.

B U R G E R M E E S T E R.

Goed, goed. *Barbier binnen.*

VYFDE UITKOMST.

De vorigen. Een M E I S J E.

B U R G E R M E E S T E R.

Wel, wat hebt gy te klagen?

M E I S J E *fchryvende.*

Edel groot achtbare heer burgermeester! Ik kan zonder de grootfte finerte aan den hoon niet gedenken, dien my deze man aangedaan heeft

B U R G E R M E E S T E R.

Zo! Schrey maar niet, zo uw onrecht gefchiet is, zult gy recht bekomen.

M E I S J E.

Ach! Ach! Ik ben daar over zo neerflagtig, dat... maar als ik het recht indenke, zoude men 'er eerder om moeten laghen. De kaerl dacht anderen te foppen en hy fopt zich zelve. *Zy lacht.* Vergeef my, edel groot achtbare heer, dat ik voor het gerecht laghe. Ik kan my waarachtig niet bedwingen van laghen, als ik 'er om denk. Doch straft hem niet om mynent wil; want ik zoude het zo naauw niet nemen, als hy het met anderen ook zo niet maakte. Het is een quaadaardigheid met brave lieden dus te werk te gaan, en hun ten spot van een ieder te stellen. 's Menschen goederen en eerlyke naam is het kostbaarste kleinood, 't geen men in de waereld hebben kan, en als dat weg is, (*zy weent weder*) is het best dat men het leven mede verliest.

B U R G E R M E E S T E R.

Wat heeft hy u dan misdaan.

M E I S J E.

Hy heeft een vaars gemaakt en het geïntituleert. De vyftien zinnen in een uur.

B U R G E R M E E S T E R.

Is dat uw aart?

M E I S J E.

Neen. Dat liegt hy, maar de lieden verzeke- ren my, dat dat vaars op my alleen gemaakt is. Ach, edel groot achtbare heer! Ik bid om recht.

B U R G E R M E E S T E R.

Nu vat ik het eerst. Ga ondertuffchen een wyl buiten, gy zult recht ontfangen.

Zy gaat heen doch komt weder.

M E I S J E.

M E I S J E.

Ach, edel groot achtbare heer! Ik bedenck my, en wil myne pretenſie laten varen; want het kan my doch niet baten, of hy geſtraft word.

B U R G E R M E E S T E R.

Ja. Ja. Als gy van uwe klachten afſtaat, vervalt de zaak van zelfs.

Zy gaat heen; doch koomt weder.

M E I S J E.

Maar neen, edel groot achtbare heer! Ik bid met betraande ogen, dat hy exemplair geſtraft mag worden.

B U R G E R M E E S T E R.

Goed, goed. Zo gy wild. Zyn 'er meer?

Het meisje binnen.

ZESDE UITKOMST.

De vorigen. Een S C H O O L M E E S T E R.

B U R G E R M E E S T E R.

Wat hebt gy te klagen? Monsieur!

S C H O O L M E E S T E R.

Ik ben geen monsieur, maar deze ſtads jeugd hare onwaardige geeſtelyke voogd. Ja *alter pater* of tweede vader.

B U R G E R M E E S T E R.

Dat verſta ik niet.

S C H O O L M E E S T E R.

Dat is: *Significantius* te ſpreken, ik ben een onwaardige *Ludimagiſter*, of deze ſtads ſchoolmeester.

B U R G E R M E E S T E R.

Hoe is uw naam?

S C H O O L M E E S T E R.

Men noemt my *Joannes Petrus Michelides Cruciforanus*.

250 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

BURGERMEESTER.

Dat is een zeer geleerde naam. Maar waar over wild gy dezen man beklagen.

SCHOOLMEESTER.

Hy heeft een heffelyk schimpfchrift op my gemaakt *id quod lippis & tonforibus notum est*, en dat *sub titulo*: de geleerde nar.

BURGERMEESTER.

Zyt gy dan die geleerde nar? Monsieur!

SCHOOLMEESTER.

Ik bidde uwe *prudens* en wel edel groot achtbaarheid onderdanig, my niet monsieur te noemen; doch gy kond' my *Dominatio vestra* tituleeren; want die titel is *in republica literaria* geadopteert.

BURGERMEESTER.

Hartelyk gaarne.

SCHOOLMEESTER.

Zo uwe *prudens* het niet qualyk zoude nemen, wilde ik u iets erinneren, 't geen gy veelligt noch niet weet en u echter t'eniger tyd tot grote *praesuditi* konde verstrekken.

BURGERMEESTER.

Wat is dat?

SCHOOLMEESTER.

In plaats van te zeggen: hartelyk gaarne, behoorde gy te zeggen: van harten gaarne; want hartelyk is een *adjectivum* en van harten een *adverbium*. Ik bidde demoedig, dat uwe *prudens* het niet qualyk nemen wil, dat ik haar van wegens de Grammatica die Erinnerung doe.

BURGERMEESTER.

Wees zo goed en presenteert myn respect aan de Grammatica, en zeg haar, dat zy de lieden schranderder behoorde te maken. Betreffende uwe aanklachte, die is my thans reeds bekend.

SCHOOL-

S C H O O L M E E S T E R.

Ik heb 'er noch by vergeten te zeggen, dat de auteur my in het schrift by myn naam, namelyk Johannes, genoemd heeft.

B U R G E R M E E S T E R.

Heeft de auteur de toenaam ook uitgedrukt?

S C H O O L M E E S T E R.

Neen.

B U R G E R M E E S T E R.

Ja. Ja. Ik zal doen, wat recht is.

De schoolmeester binnent.

ZEVENDE UITKOMST.

De vorigen. Twee MEISJES.

B U R G E R M E E S T E R.

Wel jonge dochters, hebt gy ook iets voor te stellen?

De twee MEISJES *te gelyk.*

Ja, myn heer burgermeester! Hy heeft ons groot ongelijk gedaan, offchoon wy hem nooit een stroo in den weg lagen. Wy bidden demoedig, dat hy daar over naar behoren gestraft mag worden.

B U R G E R M E E S T E R.

Een van u beiden moet eerst alleen spreken; anders kan ik u niet verstaan.

Beiden herhalen het vorige.

B U R G E R M E E S T E R.

Ey, Ey. Wat wil dat wezen? Spreek gy eerst. Wat heeft hy u gedaan.

De twee MEISJES *weder te gelyk.*

Hy maakte in de verlede maand een comedie op ons, waar over wy van de gantsche stad beschimpt worden. De comedie heet: Het hennen gekakel, of de snapachtige gezusters, en. . . .

Eerste

Eerste MEISJE.

Zuster! Laat my spreken.

Tweede MEISJE.

Ik kan het zo wel zeggen, als gy.

BURGERMEESTER.

Ik bevele, dat maar ene van uw beiden spreken zal. Wie is de oudste?

Eerste MEISJE.

Ik ben de oudste.

BURGERMEESTER.

Spreekt gy dan.

Eerste MEISJE.

Hy maakte in de verlede maand een comedie op ons en benoemde ze: Het henne gekakel of de snapachtige gezusters, waar door wy over de tong van een ieder lopen.

BURGERMEESTER.

Waar uit wild' gy bewyzen, dat die comedie op u gemaakt zoude zyn?

Beide de MEISJES.

Wy kunnen uit alle omstandigheden zeker besluiten, dat die comedie op ons gemaakt is. Ook willen wy deswegens gaarne een eed doen. Vele goede vrienden zyn by ons gekomen, en hebben ons verzekert, dat de comedie alleen my en myn zuster bedoeld, daar wy hem nochtans nooit de minste aanleiding gegeven hebben, om diergeelyk een schimpschrift tegen ons te schryven. Wy bidden dierhalven, edel groot achtbare heer, dat wy recht mogen erlangen; want zo dien kaerl zyne schelmstukken niet belet worden, is geen eerlyk mensch meer zeker.

De BURGERMEESTER, *die ondertuffchen de oren
toegebouden had*, zegt:

't Is genoeg kinderen! Ik weet nu het beloop.
Gy zult recht ontfangen. Ga ondertuffchen bui-
ten.

De meisjes binnen.

BURGERMEESTER.

Zyn 'er noch meer klagers hier?

KLERK.

Ja, 'er zyn noch twee of drie.

BURGERMEESTER.

Laat ze binnen komen.

ACHTSTE UITKOMST.

Een DAME, *met een flegtgeklede Page, die
den fleep van haar oud kleed draagt.*

De vorigen.

BURGERMEESTER.

Wat hebt gy te klagen? Madam!

DAME.

De heer burgermeester behoeft my geen madam
te noemen. Ik ben van hoger afkomst. Christoffel!

PAGE.

Hoog edele vrouwe! Wat belieft haar excellentie?

DAME.

Niets. Ik wilde maar weten, of gy hier zyt.

BURGERMEESTER.

Wat heeft dan haar excellentie te klagen?

DAME.

Myn waarde heer burgermeester! Ik wil dezen kaerl
geftraft hebben.

BUR-

254 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

BURGERMEESTER.

Ik moet eerst weten, waarin zyn misdaat bestaat.

DAME.

Myn heer burgermeester! Ik wil niet hopen, dat gy van een dame van myn stand en qualiteit begeren zoud, met zulk een kaerl naar gerechtsorde te handelen. Dat is, *ma foi*, voor my te laag. Ik koom niet hier, om een proces te voeren, of veel papier te bekladden; want de wet is slegts voor de gemene lieden; ik doe hier mede maar alleen te weten, dat hy gestraft moet worden.

BURGERMEESTER.

Dat gaat niet aan. Souvereine koningen en vorsten zelfs schromen niet, hunne zaken door 't gericht te doen besliffen.

DAME.

My staat dat niet aan. Heer magister! Verhaal gy de omstandigheden.

ROSIFLINGJUS.

Edel groot achtbare heer burgermeester. Deze weledel gebore vrouwe, alshoon zy alle de deugden bezit, die een welgebore ziel van *Jupiter ter optimus maximus* (om *poërice* te spreken) verlangen kan; onaangezien zy zo nedrig is, dat zy zeer dikwils met eigen weledel gebore handen myne *ingenii fetus* aangenomen en met ene weledel gebore neiging te kennen gegeven heeft, dat zy een geringe zoon van Parnassus niet versmaat; heeft nochtans dit snode mensch onderstaan, een schandelyk vaars op haar te maken, onder den titel: De hovaardy en armoede; waar in hy op ene vermete en schaamteloze wyze de weledel gebore dame velerly ondeugden opdicht. Hy zal ter zyner ontschuldiging wel tegenwerpen, dat hy haar naam niet opentlyk

lyk bygebracht heeft; doch de verdichte naam, Rosimunda, die ook de eerste letter van haar eigen naam heeft, bewyft duidelyk, dat het vaars alleen op haar ziet.

B U R G E R M E E S T E R.

Ik zal doen, wat het recht en de billykheid vordert. Uw dienbaar, mevrouw.

D A M E.

Adieu, heer burgermeester!

binnen.

B U R G E R M E E S T E R.

Zyn 'er noch meer hier?

K L E R K.

Ja noch maar een officier.

B U R G E R M E E S T E R.

Laat hem binnen komen.

NEGENDE UITKOMST.

De vorigen. Een O F F I C I E R.

O F F I C I E R.

Wat s. . . mene! Men moet hier een half uur staan, alcer men gehoor krygen kan. (*Tegen de klerk.*) Zyt gy de burgermeester.

K L E R K bevende.

Neen, myn heer! Daar zit hy.

De O F F I C I E R *tegen de Burgermeester.*

Serviteur heer burgermeester, ik wil de kaerl opgehangen hebben. (*Tegen Philemon*) Jou ver-
vl. . . hond! Kend gy my niet? Weet gy niet,
wat ik voor een man ben. Is uw onbewuft, dat
ik 32 batailles heb bygewoont? (*Tegen de burger-
mees-*

256 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

meeſter) Ik wil hem aanſonds opgehangen hebben.

BURGERMEESTER.

Dat kan zonder voorgaande gerechtelyke eiſch en genoegzaam bewys niet geſchieden.

OFFICIER.

Wat eiſch! Wat bewys? Wat heb ik met die ſtrontereyen te doen? *Morbleu!* Ik ben geen kat zonder handschoenen aan te taſten. Zo de burgermeeſter niet wil, zal myn degen my recht verſchaffen. *Hy taſt aan zyn degen.*

De Klerk kruipt onder de tafel.

BURGERMEESTER.

Zacht, myn heer! Godraag u gelaten. Zo de man ſchuldig is, zal hy naar behoren geſtraft worden. Waarin heeft hy zich misgaan?

OFFICIER.

Hy zoude een vaars op my gemaakt hebben, waarin hy my als een ſhoeshaan afgeſchildert heeft. Ik heb het niet zelfs gelezen, of gezien, maar anderen hebben het my gezegt.

ROSIFLINGIUS.

Ja, edel groot achtbare heer burgermeeſter! Philemon heeft een vaars op een windbuil gemaakt, en alle menſchen zeggen, dat het deze heer is, hoewel onder een verbloemden naam van Theodorus.

BURGERMEESTER.

't Is wel. Wil myn heer een weinig geduld hebben, tot ik de zaak recht overwogen heb?

OFFICIER.

Goed. Goed. Ik wil wel een quartieruurs wachten, maar langer niet.

BUR-

B U R G E R M E E S T E R.

Waar is de klerk?

De K L E R K *komt van onder de tafel voor den dag en zegt:*

Myn pen was onder de tafel gevallen en ik zochtze.

B U R G E R M E E S T E R.

Wel nu, monsieur Philemon, die zo zwaar aangeklaagt zyt, wat hebt gy ter uwer verdediging in te brengen?

P H I L E M O N.

Niets het geringste. Ik sta alles toe, waar over ik beschuldigt ben, en late het aan het goedvinden van den heer burgermeester over. De goede magister, die myn hoofdbeschuldiger is, en ik schryven dagelyks vaarzen. Ik laak en hy pryft alles. Gy hebt thans de manier myner vaarzen gehoord. Hier zyn 'er twee van zyn werk. Het een is een bruiloftsvaars op een alom bekende straathoer, en het ander een lyklicht op een hond.

De B U R G E R M E E S T E R *leest de vaarzen en zegt:*

In die vaarzen vind ik niets quaads. Want een hoer te pryzen, heet slegts, hare feilen met den mantel der liefde te bedekken, en is dus een teken van een medelydend gemoed.

TIENDE UITKOMST.

De vorigen. J E R O N I M U S.

J E R O N I M U S.

Ach heer burgermeester! Laat u deze quaadaardige man, de magister, niet voorinnemen. Hy heeft

R

een

258 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

een zeer snode daat, die niet te beschryven is, tegen my begaan.

BURGERMEESTER.

Myn lieve heer Jeronimus! Dat is iets anders, 't geen deze zaak niet raakt. Ik zeg alleen, dat die twee vaarzen den auteur geen nadeel konnen toebrengen. Zyn het ook uwe vaarzen? Heer magister!

ROSIFLINGIUS.

Ja edel groot achtbare heer.

BURGERMEESTER.

Welaan dan. Laat nu alle de klagers binnen komen, om het vonnis aan te horen.

ROSIFLINGIUS tegen Jeronimus.

Nu zult gy zien, hoe uwe lieve schoonzoon, noch al eer de zon ondergaat, aan de galg moraliseeren zal.

JERONIMUS.

Ach! Ach!

ELFDE UITKOMST.

BURGERMEESTER. KLERK. ROSIFLINGIUS. PHILEMON. JERONIMUS. Alle de vorige klagers

De BURGERMEESTER staat van zyn stoel op en zegt het volgende:

Zy, die de waereld noch in evenwicht houden, zyn zulke lieden, als de jegenwoordige strydende partyen. De een maakt, dat de waereld niet beter, de ander, dat zy niet slimmer word. Waren 'er geen fatyrici, die de feilen en ondeugden hekelden, zouden weinig menschen op den weg der deugd wandelen

len. Waren 'er in tegendeel ook geen huighelaars, die de onbeschaaftheden styfden en wettigden, zouden weinigen den weg der deugd verlaten. Ik heb de schriften van den heer Philemon gelezen, en bevonden, dat hy de ondeugden en misdryven der menschen onder verbloemde namen afmaalt; want hy ontkent zelfs, tegen iemand in 't byzonder iets geschreven te hebben, en de klagers kunnen hem 'er ook niet van overtuigen; weshalven ik den heer Philemon van zyne beschuldigingen vry spreke en onthefse. Gy heren klagers, die voor dit gerecht door uw eigen gedrag genoeg te kennen gegeven hebt, dat, zo al gene satyrische schriften tegen uw gemaakt waren, men het zoude mogen doen, ga naar uw huis, en in plaats van weder tegen wakkere lieden een proces te willen voeren, zo tracht veeleer, uwe zo kenbare onbeschaafdheden af te leggen. Maar gy in tegendeel, magister Rosiflingius, die uwe pen om geld gebruikt hebt, om de ondeugden en boosheden met een schynheilig gelaat te roemen, nadien in onze wetten geen straf tegen de huighelaars en pluimstrykers gestatueert is, zullen wy u ook laten passereen voor 't geen gy zyt. Doch op dat gy u niet geheel over uwen goeden uitslag zoud' verheugen en kittelen, bevelen wy, dat men u door de voornaamste straten met de houte huik naar huis zal brengen. Dit begeren wy van rechts wegen.

R O S I F L I N G I U S.

Ach, edel groot achtbare heer burgermeester, ik ben *legitime promotus magister*.

B U R G E R M E E S T E R.

Het vonnis is gesproken. Trek de huik om.

Rosiflingius word de houte huik omgedaan, 'er

R 2

mede

260 DE GELUKKIGE SCHIPBREUK.

*mede weggebragt en van alle, die op het Thea-
ter zyn, bespot en gevolgt.*

J E R O N I M U S.

Myn waarde heer burgermeester! Ik bedank u voor de genadige uitspraak, en bidde onderdanig, dat gy my de ere wild doen, de trouw van myne dochter met dezen heer Philemon by te wonen.

B U R G E R M E E S T E R.

Ik bedanke u deswegens, en belove te verschynen.

E I N D E.

